

ПАГОНЯ

№ 32 (88)

7 - 13 кастрычніка 1994 г.

Кошт 50 рублёў

«Я быў на парозе злчынства, якое хацелі здзейсніць маеімі рукамі пад лічынай патрыятызму» - ст.

«Вярнуўшыся на Беларусь, наноў адчуў, што трапіў у вельмі зпалітызаванае грамадства...» - ст. 3.

«Уся надзея на дзеда Аўдзея», альбо як вяс-коўцы апярэдзілі вайскоўцаў - ст. 6.

ПРАГРАМА ТЭЛЕБА-ЧАНЬНЯ НА ТЫДЗЕНЬ: Менск - Варшава - Масква - Санкт-Пецярбург.

ПАМЯЦІ ПАЎСТАНЦАЎ

29 верасня ў Горадні адбыліся ўрачыстасці, прысвечаныя 200-му ўгодкам вызвольнага паўстання пад кіраўніцтвам А.Т.Касцюшкі. Горад над Нёманам стаў адзіным месцам у Беларусі, дзе святкаванне адбылося на дзяржаўным узроўні. Пачалося яно адкрыццём на Новым Замку мемарыяльнай дошкі (аўтар - У.Паньцэлеў), на якой зроблены надпіс: «Тут, у каралеўскім палацы ў час вызвольнага паўстання 1794 г. з 14.05 да 30.09 прапавала Гарадзенская Парадкавая Камісія. 29.09.1794 г. Ў яе працы ўдзельнічаў кіраўнік паўстання А.Т.Касцюшка, які адзначыў паўстанцкімі ўзнагародамі Т.Ваўжэцкага, Я.Ясінскага, С.Макраноўскага, С.Корсака, Я.Гарноўскага, Г.Гедройца».

Перад прысутнымі выступілі мэр Горадні Г.Крупенка, намеснік старшыні камісіі ВС РБ па адукацыі, культуры і захаванню гістарычнай спадчыны А.Трусуў, загадчык кафедры беларускай філалогіі і культуры Гарадзенскага Дзяржаўнага ўніверсітэта А.Пяткевіч. Яны ў сваіх прамовах ўспомнілі падзеі таго часу, гаварылі аб далейшай барацьбе беларускага народа за вызваленне.

Потым у Новым Замку адчынілася выстава прафесійных мастакоў, прысвечаная знамянальнай даце.

Урачыстасці працягнуліся ў тэатры лялек. Там прайшла святочная вечарына. Некалькі сваіх музычных твораў на ёй выканаў вядомы гарадзенскі бард В.Шалкевіч. Беларускія народныя песні і музыка кампазітараў-сучаснікаў Т.Касцюшкі прагучалі ў выкананні Гарадзенскай харавай капэлы і ансамбля старадаўняй музыкі.

Мэр горада Г.Крупенка, сказаўшы колькі слоў пра паўстанне, паведаміў, што хутка будзе выдзелены прысвечаны яму плакат, а таксама, што вуліцам Горадні ўжо дадзены імёны вайсковых камандзіраў-паўстанцаў, а яшчэ дзеве вуліцы плануецца назваць у гонар Т.Касцюшкі і Я.Ясінскага.

Ва ўрачыстасцях прынялі ўдзел дыпламаты краін, ганаровым грамадзянінам якіх з'яўляецца Андрэй Тадэвуш Бонавентура Касцюшка: Часовы Павераны ў справах ЗША ў Рэспубліцы Беларусь Джордж Крол, вайсковы аташэ ЗША ў Рэспубліцы Беларусь Зігорыс Томас, вайсковы аташэ Пасольства Францыі ў Беларусі Жан-Іў Бурэс, Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Польшчы ў Рэспубліцы Беларусь Эльжбэта Смулэк, Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Летувіскай Рэспублікі ў Рэспубліцы Беларусь Р.Баўбліс. Яны расказалі аб некаторых фактах з жыцця А.Касцюшкі і паведамілі, што ў краінах, якія яны прадстаўляюць, шануецца яго імя. Імі была выказана задаволенасць тым, што гэта пачынаюць рабіць і на радзіме, у Беларусі, якая, як ён і марыў, стала вольнай.

А.ДУК.

Фатаграфаванне ў У.УЛАДАСЕВІЧ.

“CUDOWNA PODROZ” НА ДЗЯРЖАЎНАЙ МОВЕ

Напрыканцы верасня ў Горадні аднавіла друкаванне польскамоўна маладзёжная газета “Cudowna Podroz”. На здыўленне многіх, першы сёлетагодні нумар выйшаў на дзвюх мовах: польскай і беларускай.

Ва ўступным слове рэдактар выдання Уладзімір Малапкевіч даводзіць, што газета мае свае праграмныя мэты. Гэта папулярныя беларускай і польскай навукі, культуры і гісторыі, а таксама “беларускай і польскай мовы”.

Дарэчы, адзіная пакуль што на Беларусі беларуска-польская газета будзе выходзіць адзін раз на месяц.

ВАЙСКОЎЦЫ ДЗЕЛЯЦА

Бліз Карэлічаў адбылася перадача вайскавай тэхнікі на патрэбы калгасаў і саўгасаў. Усяго сельскім гаспадаркам было перададзена 65 адзінак аўтаатэхнікі.

Аўтамабілі сальчанам без усялякай аплаты перадаў 28-мы механізаваны корпус Беларускіх Узброеных Сілаў, штаб якога дыслакуецца ў Горадні.

(Л.Д.)

ТАЎСТУНЫ ЛЕТУВЫ, ЯДНАЙЦЕСЯ!

У кастрычніку ў Коўні адбудзецца першы на Летуве марафон танца для тоўстых. Марафон пройдзе ў рэстаране “Вілія” і будзе міжнародным - выклік летувіскіх таўстуноў прынялі чухонцы.

Дарэчы, самыя цяжкія на фестывалі будзе 170-кілаграмовы Р.Сухоцкі, самая

У РЫЗЕ - БЕЛАРУСКІ КЛАС

Паініцыятыве рыскага мастака Вячаслава Целеша, беларуса па паходжанню, рыска гарадская дума прыняла рашэнне ў СШ N 15 латвійскай сталіцы стварыць беларускі клас, дзе чатыры гадзіны на тыдзень дзеці з беларускіх сем'яў будуць вывучаць беларускую мову і гісторыю. Працу настаўнікаў першага беларускага

габарытнага ледзі важаць 130 кілаграмаў. На думку арганізатараў марафону, жанчыны Коўні самыя поўныя ў свеце, яны разлічваюць на марафон як на рэкламнае шоў, якое зьявіцца на іх увагу выносілівых і поўных мужчын.

(Ул.інф.)

Менск - Горадня

Шаноўнае спадарства Рэдакцыйнай калегіі газеты “ПАГОНЯ”!

Газету шаную, заўсёды падтрымліваю. З удзячнасцю ўспрыняла і публікацыю пра свята ўшанавання памяці Ларысы Антонаўны Геніюш (27 жніўня - 2 верасня) у N 28. З Ларысай Антонаўнай я перапісвалася яшчэ ў 60-ых гадах, вядома ж, патаемна. Лісты перадаваліся праз аднаго знаёмага студэнта з Зэльвы. Дарэчы, лісты тыя ад Ларысы Антонаўны да мяне і Яўгеніі Янішчыц былі надрукаваны ў часопісе “Беларусь”. Вось чаму, паўтараюся, публікацыя пра свята ў

“Пагоні” мяне ўсцешыла. Аднак чамусьці не названа ані слоўцам, што свята праводзілася па ініцыятыве Усебеларускага жаночага фонду Еўфрасіньні Полацкай пры падтрымцы Саюза пісьменьнікаў, а таксама Інстытута літаратуры, “Бацькаўшчыны”. Праўда, названа БЗВ, але ж гэта няпоўная інфармацыя.

Мяркую, што калі б газета назвала ініцыятараў свята, фонд Е.Полацкай, то гэта аніякім чынам не запярэчыла б прынцыпам інтэлігентнасці і творчай журналісцкай этыкі.

З павагай
Валяціна КОЎТУН.

СТАЛІЦА ГОРАДНІ НЯ ПРЫКЛАД?

З 1-га кастрычніка ў сталіцы Беларусі ў 2,5 раза ўзніжыліся цэны на праезд у грамадскім транспарце. У аддзеле цэн Гарадзенскага аблвыканкама паведамілі, што жыхароў волбасці гэта пакуль не чакае. Хаця пытанне павышэння цэн на паслугі гарадскога аўта транспарту ўзнімалася “Гроднааблаўтагтрансам”, аддзел пакуль яго не распрацоўваў, бо няма дзеля гэтага падстаў: толькі ў верасні яны ўжо павялічыліся, электраэнергія і газ прадаюцца па рапэйных цэнах, памер мінімальнага

заробку таксама не змяняўся. Але цалкам магчыма, што яно зноў паўстане пасля 10-га кастрычніка, калі, як мяркуецца, узнімуцца цэны на электраэнергію і газ.

У аддзеле цэн абверглі чуткі аб плануемам, быццам бы, значным падаражэнні мяса. Улічваючы, што закупачныя цэны на яго ўзраслі на шэсць працэнтаў, рознічныя павялічацца прыкладна на дзесяць.

А.ДУК.

Як ня дзіва, але сярод шчасліўцаў не аказалася ніводнага фермера. Пра іх бравыя афіцэры проста не ўспомнілі.

МІЛАСЭРДНАСЬЦЬ ПА НУМАРУ 743

Вабласным таварыствам Чырвонага Крыжа Горадні праводзіцца акцыя па збору сродкаў, рэчаў для нямоглых пад назовам “Ураджай-94”. Сродкі і рэчы мяркуецца часткова размеркаваць сярод пенсіянераў, а другую частку плануецца праз арганізацыі Чырвонага Крыжа пераправіць у пацярпелыя ад паводкі раёны Рэспублікі Малдовы.

Нагадваем рахунак для перавядзення сродкаў: N 743 у Белбизнесбанку г.Горадні.

СЬВІНАРНІК ПА ЭўРАПЕЙСКАМУ СТАНДАРТУ

У Смагонскім раёне пабывала дэлегацыя Эўрапейскага эканамічнага супольніцтва. Прадстаўнікоў ЭЭС цікавілі эканамічна-трывалыя гаспадаркі, з якімі яны маюць намер наладзіць дзелавыя стасункі.

Ёсць і першыя пагадненні: так, у калгасе імя Дзяржынскага з дапамогай ЭЭС будзе збудаваны сьвінарнік па эўрапейскаму стандарту вырошчвання сьвіней. Таксама вывучаюцца магчымасці культывацыі сучасных тэхналогій у севабароце.

(Ул.інф.)

ПАД ДАХАМ ФОНДА ІМЯ Л.САПЕГІ

Напрыканцы верасня ў Менску Цэнтрам Праблем Самакіравання пры Беларускай Рэспубліканскай Фондзе Падтрымкі Дэмакратычных Рэформаў імя Л.Сапегі была наладжана навуковая канферэнцыя, прысвечаная абмеркаванню канцэпцыі рэфармавання дзяржаўнага кіравання на мясцовым узроўні і сістэмы мясцовых прадстаўнічых органаў улады.

Дэлегаты, а прысутнічала на канферэнцыі прыкладна 200 чалавек з усіх рэгіёнаў

Беларусі, абмеркавалі пакуль што першапачатковы варыянт канцэпцыі, выказалі свае думкі. Мэр горада Маладзечна - народны дэпутат Рэспублікі Беларусь, старшыня партыі Народнай Згоды - накіонт рэфармавання органаў улады сказаў так: “Структура канцэпцыі адпавядае Эўрапейскай Харты Тэрытарыяльнага Самакіравання і для яе ажыццяўлення ня трэба шкадаваць сілаў.”

А.Б.

БЕЛАРУСЬ - ТРАНСПАРТНЫ КАРЫДОР

На рабочым паседжанні ў Менску групы па здыяйсненню праекта “Транспартны карыдор Берлін - Варшава - Менск - Масква” узялі ўдзел прадстаўнікі больш чым 50-ці арганізацый, банкаў з Беларусі, Расеі, Нямеччыны, Польшчы, а таксама рэфэрэнт Сусветнага банку рэканструкцыі і развіцця.

ЭББР ужо асігнаваў Мінтрансу Беларусі крэдыт памерам 45 мільёнаў эка для аднаўлення 230-кіламетравага ўчастка “Алімпійскай шляху” на 1994-1997 гады.

Пасля рэканструкцыі гэты ўчастак дарогі будзе платным.

(Ул.інф.)

ЧАТЫРЫ ПАКОІ НА МУЗЕЙ

Чатыры невялічкія пакоі выдзелены адміністрацыяй ТМА-2 Горадні для арганізацыі ў вабласным цэнтры музея каталіцкаму пакутніку Максімільяну Кольбэ.

На жаль, пакоі, дзе раней мясцілася кафедра ГрДМІ, патрабуюць добрага рамонту.

Карэспандэнту “Пагоні” у курый Гарадзенскай каталіцкай эпархіі адказалі так: “Эпархія не мае сродкаў, якія патрэбны. Таму будучы прымаца ахвяраванні ад вернікаў у касцёле Францішканцаў Горадні.

Г.Д.

ПАЛІТЫЧНАЯ СЦЭНА

МЭТА - ЗАХАПІЦЬ ВІЛЕНШЧЫНУ

Летам 1991 года на тэрыторыі сумежных раёнаў Гарадзеншчыны з Віленшчыннай Савецкім КДБ патаемна і ліку мясцовых і заезжых добраахвотнікаў рыхтаваліся збройна-палітычныя атрады для захопу часткі Летувы - Віленскага краю з мэтай стварэння на захопленнай тэрыторыі прасавецкай настроенага аўтаномнага Віленскага краю.

Пра гэта і расказвае карэспандэнт "Пагоні", былы жыхар Ашмян Віктар Л.

Нам было крыўдна, што Вільня, куды мы змалку ездзілі на матаролерах, стала недасягальнай. Докладна не назову дзень, але было гэта вясной 1991 года. Мяне і брата завербавалі спецслужбы КДБ да добраахвотніцкага атраду, які рыхтаваўся на тэрыторыі адной вайскавай часткі бліз Ашмян. У атрадзе нам далі зброю, строі. Па некалькі раз на тыдзень былі вучэньні. Да праграмы вучэньняў уваходзіла стральба, кросы і спецпадрыхтоўка. Атрад наш быў невялікі, але хадзілі чуткі, што яшчэ каля дзесяці-пятнаццаці такіх жа ўтварэнняў базіруюцца на тэрыторыях вайсковых частак Воранаўскага і Астравецкага раёнаў. Лучнасьці з гэтымі збройнымі групамі мы ня мелі. Проста рыхтаваліся з дапамогай бронетэхнікі, аўтаматаў і ўсёведаючых інструктараў захапіць Віленшчыну, пацясьніць жмудзінаў да Коўні. Пра час выступу мы таксама не былі інфармаваны. Нам казалі так: "Поступит сигнал

сверху и тогда вперед". Але нечакана здарыліся падзеі ў жніўні 1991 года. "ГКЧП" прайграла ў Маскве. Нашы "добраахвотніцкія" атрады былі разброены і расфармаваны. Скажу шчыра, была горчч, што мара праехаць з аўтаматам Калашнікава на бэтэары па Вільні ня здзейснілася. Той-сёй у знак пратэсту збег са зброяй у руках з базы. Іх ніхто не шукаў. Начальства ад страху замятала сляды і разбывалася. Гледзячы на ўсё гэта, я пераконаўся, што палітыка - брудная справа. Вырасьці больш ніколі не прымаць удзелу ў такіх гульнях. Зараз, калі асэнсоўваю недалёкую мінуўшчыну, гляджу па тэлевізары падзеі ў Босьніі, Абхазіі, ці Чачне, то разумею, што і я быў на парозе вялікага злачынства, якое лісьлівых інструктараў хацелі здзейсьніць маімі рукамі пад лічынай патрыятызму.

ЦІ АЧЫСЬЦІЦА «АЧЫШЧЭНЬНЕ»?

У актавай залі Ленінскага райвыканкаму Горадні адбылося паседжаньне Саюза па барацьбе з карупцыяй "Ачышчэньне" - сумна-вядомай грамадзкай арганізацыі ў падтрымку Лукашэнкі. Усяго ачышчэньцаў набілася да залі больш за сто чалавек - пераважна людзі сталага ўзросту. Яны пажадалі актыўна падтрымліваць прэзыдэнта Беларусі ў ягонай барацьбе з карупцыянерамі і мафіяй. Для гэтага было вырашана папярэць геаграфію арганізацыі. Думку аб стварэньні вобласнага саюза "Ачышчэньне" падтрымалі і нават абралі на будучую канфэрэнцыю дэлегатаў.

Зусім іншую рэакцыю выклікала ў прысутных выступленьне члена Саюза "Ачышчэньне" Яўгенія Уладзіміраўна Уладзіміравай. 64-гадо-

вая жанчына пажадала быць скарбнікам "Ачышчэньня", навесці парадак са сродкамі, якія, дарэчы, ахвяраваліся, па словах прамоўцы, вялікімі сумамі - дзевяць і больш тысяч. Усяго афіцыйна было зроблена чатыры зборы сродкаў на патрэбы "Ачышчэньня", але, як засьведчыла карэспандэнт "Пагоні" спадарыня Я.У. Уладзімірава, ніхто і ніколі не лічыў грошай і не даваў справаздачу аб іх выкарыстаньні.

Сёй-той з ачышчэньцаў абураліся, а большасьць пляскала ў ладкі. Высьветлілася таксама, што на праверку крамаў гарадзенская група "Ачышчэньне" ня мае дазволу. Актывісты яе дзейнічаюць, схаваўшыся за пасьведчаньні грамадзкага аб'яднаньня абароны спажывцоў.

Г.Д.

ТРОМ ЖУРНАЛІСТАМ РАДЫЁ ПРАПАНАВАНА НАПІСАЦЬ ЗАЯВЫ АБ ЗВАЛЬНЭНЬНІ ПА АСАБІСТАМУ ЖАДАНЬНЮ

Намеснік старшыні Дзяржтэлерадзе У. Ядранцаў, які курыруе работу радыё, прапанаваў напісаць заявы аб званьненні па асабістай жаданьню тром журналістам - галоўнаму рэдактару Грамадзкіх і сацыяльна-эканамічных праграм Яўгену Казюкіну, камэнтатару Таццяне Працко і рэдактару Эдварду Тарлецкаму. Адбылося гэта пасля таго, як Т. Працко ў эфіры пракамэнтавала словы Прэзыдэнта аб школьных падручніках, у якіх, на яго погляд, прэвалююць ідэі нацыяналізму. Журналісты пісаць заявы адмовіліся, што, між іншым, не мае прынцыповага значэньня, паколькі з кастрычніка ўсе супра-

цоўнікі Дзяржтэлерадзе зьвольнены ў сувязі з чарговым зьмяненнем Статута сваёй "фірмы" - Дзяржтэлерадзе наноў маець назву Нацыянальнай тэлерадзёкампаніі. Верагодна, што на работу будуць прыняты далёка не ўсе зьвольненыя.

ФЯДУТА ЗРАБІЎ ПРАПАНОВУ ЛІТВІНОЙ

Як стала вядома, на мінулым тыдні А. Фядута прапанаваў вядомай журналістцы Ж. Літвіной заняць пасаду прэс-сакратара прэм'ер-міністра Беларусі. Спідарыня Літвіна адказала адмовай на яго прапанову. Па зьвестках, якія ёсць, яна зараз актыўна працуе над стварэньнем незалежнай радыёстанцыі і наўрад ці зьбіраецца звязваць свой далейшы лёс з дзяржаўнымі структурамі.

СІМ

ФЭСТ У КАСЬЦЁЛЕ ФРАНЦІШКАНЦАЎ

У Гарадзенскім касьцёле Францішканцаў адбыўся фэст, прысьвечаны 100-годдзю каталіцкага пакутніка Максіміліяна Кольбе.

Для ўшанаваньня сьветлай памяці Максіміліяна да Горадні прыехала 40 біскупаў. Канцэлебраваную імшу адслужыў яго Эмінінцыя Мітрапаліт Уроцлаўскі, Ксёндз Кардынал Генрых Гульбіновіч.

(Ул. інф.)

ПРАСЯКНУЦА НАЦЫЯНАЛЬНАЙ ІДЭЯЙ

Апошнім часам у шэрагу беларускіх выданьняў так ці інакш уздымаецца пытаньне нацыянальнай ідэі. Здаецца, раней зацкаваная тэма, становіцца папулярнай. Нават высокастаўленьня асобы з атачэньня прэзыдэнта не цураюцца яе. Напрыклад, Дзьмітры Булахаў ў газетным інтэрв'ю ("Звязда" ад 30 ліпеня г.г.) пераконваў чытачоў, што Аляксандр Лукашэнка - прыхільнік "беларускай дзяржаўнай ідэі".

Праўда, 35-гадовы Заслужаны юрыст Беларусі не надта адрозьнівае нацыянальную і дзяржаўную ідэі. Альбо асьцярожнічае, як гэта ўвогуле за ім назіраецца. Альбо спрабуе выдаць пажаданьне за рэальнасьць. Ну нельга ж на поўным сур'ёзе сьвярджаць, што спалучэньне розных поглядаў людзей, якія жывуць на адной зямлі, у адной дзяржаве - і ёсць дзяржаўная ідэя. Карацей, шукай згоду паміж рознымі грамадзянскімі структурамі, аб'яднаньнямі прадпрыемстваў, прафсаюзаў, канфэсіяў - абы не біліся.

Вось такое разуменьне дзяржаўнай ідэі.

Шкада, што Д. Булахаў не пацікавіўся гісторыяй разьвіцьця беларускай нацыянальнай ідэі. І шукаць далёка ня трэба. Дастаткова пагартач падшыўку "Літаратуры і мастацтва" за апошнія два-тры гады, пачытаць артыкулы вядомага дасьледчыка і публіцыста А. Сідарэвіча, які дасьледаваў дзейнасьць Беларускай сацыялістычнай Грамады, што была зарганізавана напачатку стагоддзя.

Моцны штуршок разьвіцьця беларускай нацыянальнай ідэі назіраўся ў 20-ыя гады. І цікава тое, што нацыянальна сьвядомыя пісьменьнікі стварылі такія аповесьці і раманы, якія і зараз чытаюцца з цікавасьцю. Андрэй Мрый, Барыс Мікуліч, Міхась Зарэцкі, Лукаш Калюга ды іншыя былі шчыра прасякнуты беларускасьцю, інтэрнацыянальнае ўспрымалі толькі праз нацыянальнае, рашуча выступалі супраць бальшавіцкай ідэі перавагі агульнага над прыватным.

За гэта і пацярпелі, былі рэпрэсаваныя. Разьвіцьцё беларускай нацыянальнай ідэі ў Савецкай Беларусі было гвалтоўна спынена шэрагам судовых працэсаў па справах так званых нацдэмаў. Расстралялі і гэтых. Сотні патрыётаў апынуліся ў Сібіры, адкуль не вярнуліся.

Але, на жаль, была Заходняя Беларусь з цэнтрам у Вільні. Былі людзі, якія не выракліся нацыянальнай ідэі, а па-ранейшаму распаўсюдвалі, як цяпер гаворыцца, шлях да Беларусі. Антон Луцкевіч, Францішак Аляхновіч, Адам Станкевіч, Вацлаў Іваноўскі, Наталья Арсеньнева, Міхась Забэйда-Суміцкі, Язэп Драздовіч - кожны па-свойму шчыраваў на ніве Беларускай, нягледзячы на перасьледы тагачасных польскіх улад, шалёную лаянку і непрыхаваную пагрозу, што няспынна гучалі з Савецкай Беларусі.

Над усім гэтым стаяла постаць Янкі Купалы. Даведзены "кампетэнтнымі ўорганамі" да самазабойства, ён, дзякуючы

жонцы, не загинуў. Да канца сваіх дзён пясняр заставаўся верным нацыянальнай ідэі. Пачытайце яго вершы 20-30 гадоў, дараўлоўныя творы. Які гонар за беларуса, вера ў яго шчасьліваю будучыню, нянавісьць да захопнікаў з Усходу і Захаду!.. Яму два месяцы не далі дажыць да 60-годдзя з дня нараджэньня. Ведалі, што юбілей Купалы - гэта ўздым нацыянальнага вызваленчага руху па абодва бакі фронту.

У пасьяваенны час гаварыць пра стаўленьне ці адраджэньне нацыянальнай ідэі не даводзіцца. Культываваўся так званы інтэрнацыяналізм: забудзь сваё, карыстайся агульным, што на практыцы азначала шырокую русіфікацыю ва ўсіх галінах жыцьця. Пачаўся шырокі наступ рускай мовы ці лепш сказаць, савецкай мат-мовы. І сёньня вы яе чуеце на вуліцы, у школе, у кіно і г.д.

І вось, глядзі ж ты, пад гэтым попелам захаваўся агеньчык нацыянальнай ідэі! Нібыта чакаў свайго часу, вольнага ветру, каб запалымнец, разарваць цемру забыцця. Упэўнены, што марудлівы рух Беларусі да пераменаў, якія адбываюцца ў постсацыялістычных краінах, якраз і тлумачыцца недаацэнкай нацыянальнай ідэі. Няма стрыжня, вакол якога гуртавалася б грамадзтва. Што сёньня аб'ядноўвае беларускае грамадзтва? Нічога! Старэйшае пакаленьне само па сабе, моладзь наогул акрамя "баксаў" нічым не цікавіцца. Якімі словамі заклікаць людзей працаваць, уздымаць эканоміку і пры гэтым замарожваць зарплату і адначасова адпускаць цэны? Камуністычныя лозунгі накіпталі "сьветлай будучыні", у імя наступных пакаленьняў ужо ніколі не запрацуюць. Няма дурняў!

Застаецца адзінае - у імя нацыі, краіны, асобы. Павінна панаваць перакананьне, што мы ня горшыя за іншых, у нас свой гонар - беларускі, у нас свая Радзіма, свой народ. Хто здолее з кіраўніцтва Беларусі так павесіць справу - той выйграе. Толькі дарожнымі каменнямі тут стаяць незалежнасьць, самастойнасьць, рынкавая эканоміка...

З прычыны глыбокай нацыянальнай сьвядомасьці далёка адыйшлі наперад прыбалтыйскія суседзі, упэўнена глядзяць іншыя краіны Закаўказзя, зварухнулася і Украіна, не гаворачы пра Расею. Часцяком па тэлебачаньню прарываецца то песня ў выкананьні Пугачовай, то тэле-ролік, то перадача, дзе гучыць непрыхаваны заклік: мы, рускія, мы - вялікая нацыя, мы падымемся з каленняў.

Ну а мы, беларусы? Калі нацыя, то дзе нацыянальны характар як неад'емная частка нацыянальнай ідэі? Няўжо нашу беларускую сьвядомасьць так размылі прыхадні, так утапталі ў бруд, што праз стагоддзі не адмыцца?

В.ЗАДАЛЯ,
дэпутат Гарадзенскага
вобласнага Савета.

БЫЛЫ ШЭФ СПЕЦСЛУЖБЫ ЗЫНЯЎ АБВІНАВАЧАНЬНЕ СУПРАЦЬ ЖУРНАЛІСТА

4-га кастрычніка працягвалася судовое разьбіральніцтва па іску былога Старшыні КДБ Беларусі Генадзя Лавіцкага да некалькіх журналістаў і сродкаў масавай інфармацыі. Генадзь Лавіцкі лічыць, што адказчыкі апарочылі яго імя

ГЕРБЫ ВКЛ У ЭўРАПЕЙСКІМ КАТАЛОГУ

Дзяржаўнай геральдычнай службай Беларусі на адрас эўрапейскага аб'яднаньня геральдыкі, якое месціцца ў Нідэрландах, была адпраўлена яшчэ летась поўная інфармацыя аб паходжаньні дзяржаўных сымболяў Беларусі. А таксама, інфармацыя пра гісторыю гарадзкіх гербаў ВКЛ.

Адзін з арганізатараў справы, народны дэпутат Беларусі А.А. Трусаў на запыт карэспандэн-

недакладна выклаўшы ў сваіх выданьнях словы кандыдата на пост Прэзыдэнта А. Лукашэнка. Пад час паседжаньня ісьцец зыняў прэтэнзіі да рэдактара аддзелу палітыкі газеты "Звязда" Валянціна Жданко і агенцтва Белінфарм. Сваё рашэньне спадар Лавіцкі матываваў тым, што распаўсюджаная агенцтвам і Валянцінам Жданко інфармацыя парочыць КДБ, а не яго асабіста.

СІМ

та "Пагоні" расказаў: "Мы даслалі зьвесткі пра нашы сымболі для таго, каб яны ўвайшлі да каталогу гербаў і штандартаў Эўропы. Каталог сёлета выйшаў і ў іх значнае месца займае геральдыка ВКЛ. Зычу ўсім праглядзець яго. Хоць зрабіць гэта будзе цяжка, бо на Беларусь трапіла ўсяго некалькі паасобнікаў".

Г.З.

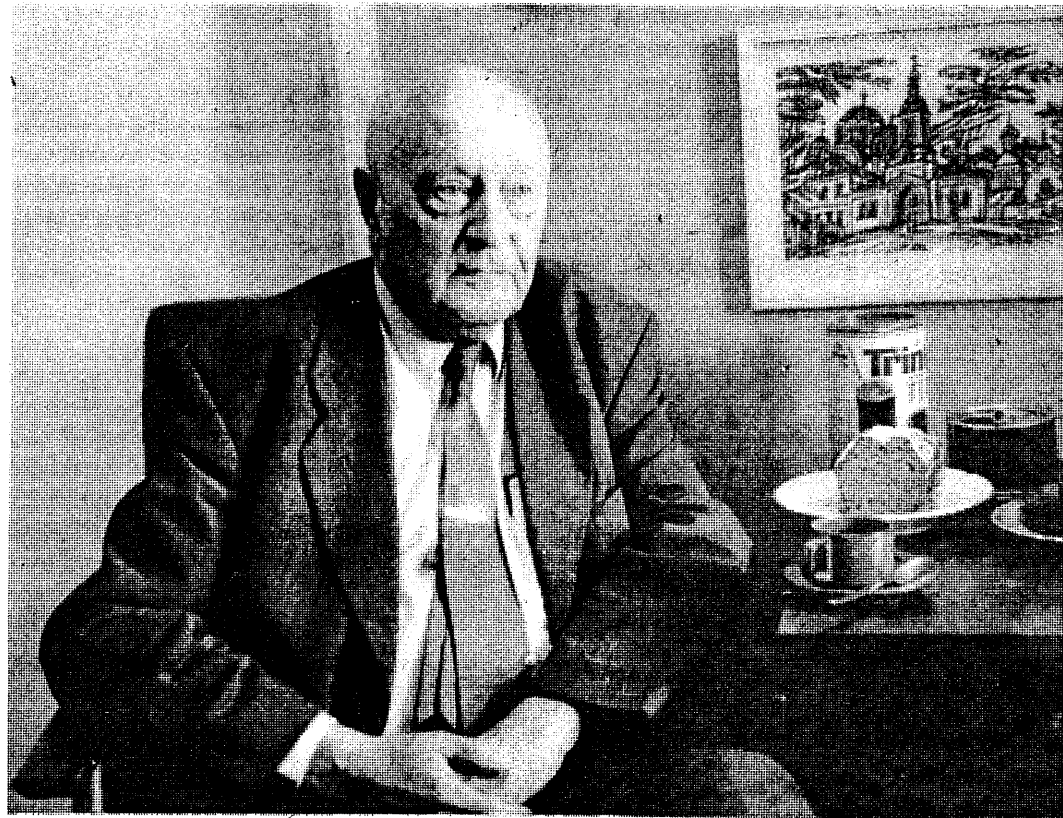

ГРАМАДЗТВА

АКАДЭМІК БАРЫС КІТ
УПЕРШЫНЮ НАВЕДАЎ ГОРАДНЮ

27-28 верасня ў Горадні з неафіцыйным візітам знаходзіўся акадэмік міжнароднай акадэміі астранаўтыкі, вядомы грамадзкі і педагогічны дзеяч Заходняй Беларусі і беларускай эміграцыі, славы сын Прыняманскага краю, прафесар, доктар філасофіі Барыс Уладзіміравіч Кіт. Да шматлікіх навуковых і ганаровых званняў Барыса Кіта днямі дадалося членства міжнароднай акадэміі "Еўразія", сесія якой адбылася 24-26 верасня ў Менску і на якой наш зямляк быў абраны віцэ-прэзідэнтам. Таму не дзіўна, што галоўную ўвагу віцэ-прэзідэнта "Еўразіі" у Горадні прыцягнулі акадэмічны і ўніверсітэцкія якасці нашага горада, сустрэчы з навукоўцамі, абмеркаванне перспектывы супрацоўніцтва з акадэміяй, якая ставіць сваёй мэтай збліжэнне і каардынацыю навуковых даследаў у розных рэгіёнах Еўропы. У арганізацыі першага візіта Б.Кіта ў Горадню дапамаглі рэдакцыя газеты "Культура", рэктарат Гарадзенскага ўніверсітэта імя Я.Купалы і Гарадзенская філія фонда падтрымкі дэмакратычных рэформаў.

Барыс Кіт вядомы як адданы прыхільнік беларускай гісторыі і культуры. Яго выдатны архіў ахвяраваны Наваградзкаму гісторыка-краязнаўчаму музею, дзе адчынена экспазіцыя, прысвечаная навуковай дзейнасці Барыса Уладзіміравіча. Аб гэтым пісала "Пагоня" у сваім нумары ад 30 ліпеня 1993 г. Ня дзіўна, што першая экскурсія ў Горадні адбылася ў Гарадзенскі гісторыка-археалагічны музей. Аматарам гісторыі і навукі цікава будзе даведацца, што падчас экскурсіі Б.Кіт падараваў аддзелу рэдчай кнігі і старадрукаў музея экзэмпляр сваёй доктарскай дысертацыі, прысвечанай гісторыі ўзнікнення матэматычнай школы Зыгмунда ў Заходняй Беларусі. Прафесар Б.Кіт прысутнічаў на лекцыі варшаўскага прафесара Лелейка, прысвечанай гісторыі гарадзенскай замкаў. Ён быў прадстаўлены мэру горада Генрыху Карпенку і віцэ-мэру Аляксандру Мілінкевічу. Вялікае захапленне ў акадэміка выклікала гарадзенская старажытнасць: мury старога замка, сцены 1000-гадовых культурных пабудов. 84-гадовы акадэмік наведаў і Каложскую гару, дзе пакланіўся гістарычнаму помніку "Пагоні на Грунвальд".

Сустрэча ў інстытуце біяхіміі з навуковымі супрацоўнікамі была не выпадковай. Заснавальнік інстытута акадэмік Астроўскі і яго вучні былі і раней асабіста знаёмыя з Б.У.Кітам, ведалі яго як рупліўца

аўтарытэту беларускай навуцы і культуры. Як вядома, акадэмік Астроўскі ў астатнія дні свайго жыцця выступіў ініцыятарам абрання прафесара Б.Кіта ганаровым членам АН Беларусі. На жаль, заўчасная смерць акадэміка Ю.М.Астроўскага перашкодзіла вырашэнню гэтай справы. Барыс Уладзіміравіч пазнаёміўся з музеем акадэміка Астроўскага, усклаў кветкі да яго барэльфеа. У навуковых лабараторыях інстытута адбылася зацікаўленая гаворка пра шляхі далучэння біяхімікаў Горадні да еўрапейскіх біяхімічных і экалагічных праграм.

Са святачным усхваляваннем сустрэліся госьці і гаспадары ў Гарадзенскім дзяржаўным ўніверсітэце імя Я.Купалы. Па ініцыятыве маладога рэктара прафесара Леаніда Ківача ў бягучым годзе Барысу Кіту Вучонай Радай ГрДУ было прысвоена званне ганаровага доктара навуцы. Трэба падкрэсліць, што гэта першае навуковае званне акадэміка, якое ён атрымаў на роднай зямлі. На прыёме ў рэктараце праф. Л.Ківач, прарэктар па навуковай працы А.К.Краўцэвіч прайнфарміравалі госьця аб гісторыі і сучаснасці ўніверсітэта, перспектывах яго развіцця, магчымасцях стварэння філіяў, у прыватнасці, у Наваградку. У вялікай залі факультэта беларускай філалогіі і культуры адбылася сустрэча Б.Кіта са студэнтамі і выкладчыкамі наву-

чальнай установы, у якой узялі ўдзел рэдактар газеты "Культура", паэтэса Вольга Іпатава, член СП Беларусі, біёграф Б.Кіта, навуковы супрацоўнік Інстытута літаратуры АН Беларусі Лідзія Савік. Прамова Б.Кіта, яго адказы на пытанні выклікалі вялікую зацікаўленасць аўдыторыі.

Барыс Уладзіміравіч ня мог не адведаць месца, дзе жыў яго стары сябра па беларускай нацыянальнай справе Рыгор Шырма. У часы "санацыі" яны разам былі звольнены за сваю патрыятычную дзейнасць. Ускладзеныя ружы да барэльфеа Рыгора Шырмы - успамін пра яшчэ адну старонку багатага мінулага гэтай незвычайна энергічнай, шматгранна таленавітай постаці. Знайшоўся час для непрацяглага, але вельмі зацікаўленага візіта ў дом-музей М.Багдановіча, знаёмства з паэтэсай Данутай Бічэль-Загнетавай. А на развітанне - кветкі да барэльфеа Янкі Купалы каля Гарадзенскага ўніверсітэта - упершыню надаўшага славу таму навукоўцу ганаровы навуковы тытул роднай Бацькаўшчыны.

Андрэй МАЙСЯЁНАК,
старшыня Гарадзенскай краязнаўчай
асацыяцыі.

«РАГНЕДА» —
Ў СЛУЦКУ

Выйшаў у свет 5(7) нумар газеты "Рагнеда". Заснавальнікам яе з'яўляецца Салігорская раённая-гарадзкая рада Таварыства беларускай мовы. Газета друкуецца ў Слуцкай узбуйненай друкарні і мае наклад 999 паасобнікаў. Фундатарам "Рагнеды" выступае Таварыства з абмежаванай адказнасцю "БелПВТТА".

У нумары дасяціпламу чытачу падаюцца гістарычныя звесткі аб паходжанні назоваў беларускіх гарадоў Капыль і Нясвіж, а таксама шмат разнастайнай рэгіянальнай інфармацыі.

Г.Д.

АЎТАРА
НЕ ЗАПРАСІЛІ

Напрыканцы верасня на магіле забітага летась старшынёй Гарадзенскага аблвыканкаму Дзьмітрыя Арцымені ўстаноўлены бронзавы бюст. Вага скульптуры сягае 90 кілаграмаў. Яе выканаў гарадзенскі скульптар Анатоль Салетцкі. Адлівалі бюст забітаму спадару Арцымені ў Менску. Копт металу ў ганарар скульптара захоўваецца ў таямніцы. Газета "Пагоня" мае звесткі, што частку сродкаў выдаткаваў аблвыканкам, частку - гарвыканкам, а астатняе ахвяравала сям'я нябожчыка.

Пасля ўстаноўкі бюста, адказныя чыноўнікі справілі добрую гадавіну па Дзьмітрыю Канстанцінавічу. На жаль, аўтара скульптуры не запрасілі ўшанаваць памяць ваяводы.

Г.ПАДЛЯШУК.

СТРАЦЬШЫ
ПРАЦУ, НЕ
ГУБЛЯЙЦЕ
НАДЗЕЮ

Атрымаўшы дыплом лекара-стаматолага, Андрэй Ігнатавіч працягнуў час безвынікова абіваў парогі гарадзенскіх стаматалагічных паліклінік. На жыццё зарабляў перапродажам на торжышчых рэчаў, што пастаўлялі да Горадні знаёмыя з Беластоку. Нечакана Андрэй знік з горада. Працягнуў час мы не сустракаліся. Нядаўна Андрэй Ігнатавіч сустраўся мне ў адной кавярні Горадні. За феліжанкай кавы разгаварыліся. Перапрадаючы польскія "шмоткі" Андрэй добра зышоўся з польскімі камерсантамі. Асабліва сяброўскімі былі стасункі Андрэя з Олекам Мушыньскім. Олек - добры камерсант. Аб'ездзіў практычна ўвесь свет. Збіраць далары за перапраданыя рэчы яму надакучыла. Аднойчы пра дыплом Андрэя ён выславіўся так: "Паехалі да мяне ў Польшчу, ва ўроцлаве я маю па маці дзеда і бабулю, у іх добры дом бадай у самым цэнтры горада. На мае грошы купім мікрастаматалагічны кабінет і адкрыем сваю справу. Ты будзеш лекаваць, а я буду займацца справай здабыцця лекаў і кліентуры."

Андрэй даў згоду і вось ужо два гады як практыкуе лекарам-стаматолагам ва ўроцлаве. Напачатку было цяжка, палякі не вельмі ахвотна іпілі лекаваць зубы да маладога дантыста. Але Олек знайшоў выйсце: зрабіў дарагую рэкламу свайго стаматалагічнага кабінета на мясцовай тэлебачанні. Пасля разрэкламаванай тэлебачаннем працы прыватнага дантыста, які працуе на ангельскім абсталяванні, з'явіліся кліенты. Андрэй працаваў і ў дзень і ў начы. Нярэдка прыхапіўшы свой інструмент выязджаў на выклік павострай болі. У беларуска-польскай суполкі з'явіліся грошы, сталыя кліенты. Каб стаць заможным чалавекам Олек праз сяброў з Канады набыў для кабінета малы артапедычны камплект. А Андрэй, каб стаць лекарам-артапэдам, два месяцы студыяваў у Бельгіі на платных курсах. Зараз ва ўроцлаве ў спадара Ігнатавіча і пана Мушыньскага свая паліклініка на тры кабінеты. Ёсць свой камп'ютар, дзе закладзены звесткі пра гісторыю хвароб кліентаў. Паслугі (а гэта пломбы, фізэатэрапія, і шмат іншага) выконваюцца толькі лекамі з ЗША, Канады і Вялікабрытаніі. Пласцінку, мост ці з'ёмны пратэз з фарфору ці золата ў лякарні Андрэя кліенту зробіць за два - максімум за тры дні. Разлікі вядуцца з кліентамі толькі ў валюце. Мост з фарфору каштуе 250-300 далараў, з'ёмны пратэз - 500-600 далараў. І гэта не самыя высокія кошты. Ёсць прыватнікі, якія з хворага бяруць за паслугі 1000 і болей "зялёных".

Вяртацца на Радзіму Андрэй не збіраецца, бо толькі ў Польшчы ён паспраўдному адчуў, што такое павага. Менш чым "пан лекаж" да яго не з'являюцца. У краме, рэстаране абслугоўваюць па вышэйшаму разраду. І хоць у кішэні Андрэя не заўжды густа, ён ахвотна дае на гарбату кельнеру.

Калі ад'язджаў з Горадні, хатнія палохалі яго тым, што сярод палякаў ён не пражыве. Усё апынулася наадварот. У Польшчы Андрэй трапіў да асяроддзя дэлавых людзей, якія ў чалавеку бачаць найперш партнёра, калегу. Вярнуўшыся на Беларусь, наноў адчуў, што трапіў у вельмі эпапітызаванае грамадства, якому ёсць справа да ўсяго, але ніхто не ведае дакладна, як гэтую справу выканаць.

Адносны камфорт ва ўроцлаве раслабіў Андрэя. Варожасць да заможных і проста багатых людзей гэўнай часткі гарадзенцаў палюхае лекара Ігнатавіча. Ён вырашыў доўга на Бацькаўшчыне не затрымлівацца.

Г.АСТРОЎСКІ.

КАБ МЕЦЬ НОВАЕ, ТРЭБА
НАЙПЕРШ ЗАМАЦАВАЦЬ НАБЫТАЕ

У Новым замку Горадні гарадзенскай філіяй фонду падтрымкі дэмакратычных рэформаў імя Л.Сапегі была наладжана практычная канферэнцыя "Геральдыка ў традыцыях мясцовага самакіравання Гарадзеншчыны".

Пасля рэгістрацыі ўдзельнікаў канферэнцыі прамову з нагоды адкрыцця апошняй трымала адказы сакратар Гарадзенскай вобласной філіі спадарыня Таццяна Маліноўская. Пра традыцыі старажытнасці ў мясцовай геральдыцы распавёў прафесар з Санкт-Пецярбурга Анатоль Пятровіч Грыцкевіч. Тэма гарадзкіх гербаў Беларусі было прысвечана выступленню спадара А.К.Цітова з Менску. Спадар Цітоў, у прыватнасці, расказаў, што дзякуючы Магдэбургскаму праву на Беларусі такія мястэчкі, як Любча, Крэва, мелі статут горада і свае гербы. Менавіта ім, на думку прамоўцы, трэба вярнуць страчаны статут, што абавязкова пазітыўна адаб'ецца на іх эканамічным развіцці. На традыцыях шляхецкай тэмы ў гарадзкой геральдыцы засяродзіў увагу сакратар Згуртавання Беларускай шляхты спадар Л.А.Акаловіч. Лявон Аляксандравіч пра ўдзел Беларускай шляхты ў фармаванні гарадзкіх гербаў расказаў так: "Шляхецкія рады на зямлі Беларусі, засноўваючы свае памесці, фальваркі, давалі ім свае гербы. Таму напрыканцы 18-га стагоддзя на нашай зямлі аднолькавымі правамі карысталіся як гарады, так і мястэчкі. Таму шляхта Беларусі прапанава не вяртаць маленькім паселішчам, дзе заста-

лося па тры-чатыры хаты, гарадзкія гербы, якія мелі гэтыя населеныя кропкі ад Магдэбургскага права, а скарыстаўшы беларускую гістарычную традыцыю шляхты, надаць ім месцавы статут і адпаведны герб.

Думку спадара Акаловіча падтрымаў прадстаўнік на канферэнцыі Дзяржаўнай геральдычнай службы Беларусі спадар В.А.Насевіч.

Народны дэпутат Рэспублікі Беларусь А.А.Трусаў у сваім выступе засяццрог дэлегатаў, што пры існуючай ўладзе на Беларусі неабходна замацоўваць як мага трывалей тое, што ўжо завабана. У іншым выпадку можа адбыцца тое ж самае з праблемай адраджэння гарадзкіх гербаў, што і з гімнам нашай дзяржавы.

На фоне выступленняў менскіх гасцей вельмі сціпла выглядалі гарадзенскія гісторыкі. Адно невялічкае іх выступленне, якое сумесна рыхтавалі гарадзенскія гісторыкі Госьцеў і Швед, не задаволіла прысутных. І хоць гарадзенцаў і віншавалі з тым фактам, што пасля Менску Горадню - другі горад, дзе ладзілася канферэнцыя, прысвечаная адраджэнню геральдыкі гарадоў Гарадзеншчыны, на душы заставаўся сум.

Г.ДАМІНІКАНСКІ.

СУМЕЖЖА

ВЕСТКІ З ПОЛЬШЧЫ

«НІВА» СЯГНУЛА ДЗЬВУХТЫСЯЧНАГА НУМАРА

Верасень стаў знамянальным для супрацоўнікаў і чытачоў Беларускай беларускамоўнай газеты «Ніва». Менавіта ў мінулым месяцы выйшаў дзевяты тысячны нумар газеты нашых суайчыннікаў у Польшчы. Каб сягнуць свайго выдатнага юбілею, «Ніва» спатрэбілася аж 38 год. Увесь гэты час газета была добрым дарадцам, апекуном, абаронцам беларусаў Беларускага краю. Сваімі надзённымі артыкуламі калектыву газеты падмаўваў самых вострых і балючых праблемы багатага на культурныя і гістарычныя традыцыі краю. Сьмела высмейваў падыходы ўладных структураў да эканамічнага і сацыяльнага разьвіцця рэгіёну. Гуртаваў вакол сябе тых, хто не забыўся на свае карані.

Калектыву газеты «Пагоня» віншуе сваіх Беларуска-калегаў з юбілеям і зычыць ім поспехаў. Разам з юбілярамі мы віншваем і ўсіх беларусаў Беларускай дзевяты тысячны нумарам іхняга «рупара».

P.S.: Калі рыхтаваўся нумар, стала вядома, што выйшлі яшчэ тры нумары «Нівы» - ужо ў лік трэцяй тысячы.

Г.БЕЛАСТОЦКІ.

«ЖЫВОЕ СЛОВА» НА БЕЛАСТОЧЧЫНЕ

Шосты раз запар самадзейны тэатр з Менску «Жывое слова» гастралюе на Беларускай супольна з вандраўнічай трупай Янкі Мардана «Балаган».

На гэты раз самадзейныя артысты з Беларусі разам са сваімі польскімі калегамі абралі для сваіх выступаў Гарадоцкую гміну. Першы спектакль-чытанне купалаўскіх вершаў адбыўся ў Мастаўлянах. Потым «Жывое слова» і «Балаган» чакаюць у Зубрах, Стрышаве, Гарадку, Вавілах і Злуках. Скончацца гастролі перад гледачамі ў зале Гміннага асяродка культуры ў Гарадку.

(з.д.)

ПАЧАТКОВАЯ ШКОЛА Ў ГАЙНАЎЦЫ

У Гайнаўцы распачала свой першы навучальны год новая пачатковая школа. Школа разлічана на 639 вучняў, але з-за недапрацовак будаўнікоў заняткі тут пакуль што будуць праводзіцца ў дзьве змены.

У бацькоў ёсць магчымасць запісваць сваіх дзяцей (з другога па пяты класы) у так званыя неабавязковыя класы панавучання беларускай мовы.

На жаль, жаданне вывучаць беларускую мову выказалі толькі восем вучняў.

ТАВАРЫСТВА СЯБРОЎ ГАРАДОЦКАЙ ЗЯМЛІ

Таварыства - гэта арганізацыя, якая ўзнікла з патрэбы і грамадзкай ініцыятывы. Яно гуртуе ў сваіх шэрагах асобаў, што добраахвотна і самааддана дзейнічаюць на карысць усеабавага разьвіцця Гарадоцкай зямлі.

Мэтай дзейнасці Таварыства зьяўляецца падтрыманьне гістарычнай традыцыі рэгіёна, разьвіццё яго культуры і забесьпячэньне яму годнага месца ў жыцці ваяводства краіны.

Старшыня Таварыства - званы на Беларусі мастак Лявон Тарасевіч - расказвае: «Заснавалі мы нашу арганізацыю яшчэ вясной. Штуршок гэтаму даў Сакрат Яновіч, які папярэдне вярнуўся з Беларусі і распавёў пра ўтварэньне Згуртаваньня Наваградцаў сьвету. Ідэя зямляцкай арганізацыі зацікавіла. Таварыства сяброў Гарадоцкай зямлі было зарэгістравана 30 чэрвеня г.г. Найвышэйшай уладай Таварыства зьяўляецца Кангрэс сябраў арганізацыі. Выканаўчая ўлада ў руках Галоўнай управы, якая абіраецца на чатыры гады Кангрэсам. Склад цяперашняй Галоўнай управы наступны: намесьнік старшыні - Раман Шэрамета, канцлер - Аліна Цітко, скарбнік - Аляксандр Карпюк, сябра Галоўнай управы - Дарота Сульжык.

Галоўная управа, як і сама арганізацыя, маладая, бо спазнаньнем сваёй мінуўшчыны зацікавіліся найперш маладыя людзі. Але, думаю, і старэйшыя з цягам часу далучацца да нас. Яны - нашы дарадцы, наша гісторыя. Без гісторыі не было б і нас, як не існавала б Супрась без Гарадка і Дому Хадкевічаў, друкаванага слова ў Заблудаве.

Ад іншых роднасных арганізацый на Беларускай Таварыства сяброў Гарадоцкай зямлі розніцца тым, што юрыдычна зафіксавалі ў статуте дзьвухмоўе. Побач з польскай афіцыйнай мовай зьяўляецца і беларуская мова.

М.В.

Гэтая кніжыца ёсць у майёй бібліятэцы з аўтографам аўтара «Земляку на добры ўспамін...» Нядаўна я яшчэ раз перачытаў яе ды й рушыў у некаторыя апісаньня мясціны, каб паглядзець, што ж зьмянілася за гэтыя гады.

«Мяркую, што шмат», - скажа чытач. І «так», і «не», - будзе мой адказ. І дадам: «Зьмянілася на лепшае й горшае». А галоўная зьмена: каб з Вільні, дзе я жыў, трапіць на Астравеччыну, якая мяжуе з Віленскім ды Сьвянцянскім раёнамі, трэба мець візу. У Венэсуэлу, напрыклад, не.

...Адразу за Астравеччыну на адлегласьці каля двух кіламетраў знаходзіцца вёска Малі. Справа - прысады былога маёнтку, у якім 120 гадоў таму з гакам жыў першы расейскі консул у Японіі, аўтар першага японска-расейскага слоўніка Юзаф Гашкевіч. Тут, у Малых, пісаў свае працы па ўсходняй філялогіі.

«Варта было б увекавечыць яго памяць», - сказаў 20 гадоў таму назад Адам Мальдзіс свайму партыйнаму праважатаму.

Адказ быў уніклівы...

У Малых я быў праездом. Такое ўражаньне, што прысад парадзеў яшчэ больш...

Праяжджаем праз вёску, якая раскінулася абаласі асфальтаванай вуліцы на добры кіламетр, хутка мінаем Філіпаны (амаль што Філіпны - карта сьвету, ды й толькі, вось бы дакапацца да этымалогіі), перад Варнянамі паварочваем улева на Дубнікі, куды да сваіх сваякоў Мінейкаў (тых самых, з якіх паходзіць былы прэм'ер Грэцыі Папандрэу) часта прыяжджаў Генрык Сянкевіч. Тут, сярод лясоў і пагоркаў, ён адпачываў, працаваў над «Панам Валадзкеўскім», тут у яго канчаткова выкрышталізавалася план «Патопу».

Увайшоў сьдзібе Мінейкаў месціцца цяпер дом састарэлых. Мясцовасць вакол захламленая, палац урыштваньнях, які, здаецца, стаяць тут гадамі. Уражаньне прыгнечанае. Да таго ж яшчэ надвор'е: пачаў марасіць дробны дожджык. Мужчына ў сярэдніх гадах маючаецца на нас. Кажуць, што домам састарэлых палац называецца афіцыйна, аднак тут ёсць і крыху зьвіхнуўшыся. Хутка раблю здымак і іду да машыны, ля якой ужо чакае мяне другі мужчына, што не адносіцца да састарэлых. Просіць цыгарэтку. Высыпаю яму з паўпачкі. Пасьпешна й нярвова хавае іх і зьнікае.

ВІЛЕНСКІЯ ПАВЕДАМЛЕНЬНІ

Урад Летувы пастанавіў да 1-га студзеня 1995 года лічыць запрашэньні на ўезд да Рэспублікі Летувы для грамадзян краін СНД прыроўненымі да візы Летуўскай Рэспублікі.

***

У Аліма-Аце прэм'ер-міністр Летувы А.Шляжэвічус і прэм'ер-міністр Казахстану С.Цярэшчанка падпісалі міжрадавае пагадненьне паміж Летувай і Казахстанам аб заахвочваньні і ўзаемаабароне інвестыцый і пагадненьне паміж банкам Летувы і Нацбанкам Казахстану аб узаемаразьяліках гаспадарчых суб'ектаў.

***

Прэзыдэнт Канфедэрацыі прамысловцаў Летувы Б.Лубіс і прэзыдэнт Гаспадарчай палаты Польшчы А.Арэндарскі падпісалі ў Вільні дагавор аб супрацоўніцтве паміж гэтымі арганізацыямі. Ён прадугледжвае ўмацаваньне кантактаў паміж гаспадарчымі суб'ектамі краін, апэратыўны абмен інфармацыяй аб магчымасьцях экспарту і патрэбах імпарту краін, а таксама ўдзел у выставах і кірмашах абедзвюх дзяржаў, сумесную арганізацыю канфэрэнцый, якія б

«АСТРАВЕЧЧЫНА, КРАЙ ДАРАГІ...»

Так называўся кніжны нарыс менскага прафесара, доктара філалягічных навук Адама Мальдзіса, які апісаў у ім сваю малую Бацькаўшчыну. Кніга выйшла ў 1977 годзе, а аўтар зьбіраў да яе матэрыял 20 гадоў таму, будучы маладым навукоўцам, яшчэ бяз тытулаў. Тады, пад час ягоных вандровак, жнівень пасья дажджлівага чэрвеня й ліпеня быў сонечны й цёплы.

Пра ахову і рэстаўрацыю помніка гісторыі Адам Мальдзіс гаварыў з уладамі раёна 20 гадоў таму назад. Час, здаецца, тут затрымаўся...

...Варняны. Над мястэчкам узносіцца Георгіеўскі касцёл (на здымку злева), збудаваны ў 1767-69 гг. з цэглы. Дабудаваны ў 1880 і 1903 гг. Позьні барок. Да нядаўняга часу - клуб. Вернуты вернікам два гады таму назад. Унутры нічога не было. Цяпер ужо ёсць тры алтары: галоўны і два бакавыя. Касцёльных лавак яшчэ няма. Замест іх - пранумараваныя клубныя крэслы. Хутка пачнецца служба. Зайграў арган і засьпяваў жаночы голас. Я падумаў нават, што гэта магнэтафонны запіс. Пытаюся ў кабеты, якая стаіць побач. Не, арган сапраўдны і голас арыгінальны. Чысты і ўзвнёслы, зьявляючы радасьць жыцця.

Насупраць касцёла, быццам ідзе ў яго - помнік Чапаева. Калгас носіць ягонае імя. Падыходзіць мужчына.

- Трэба было б ужо зьнесці, - гаворыць. - Дапамажыце.

- Якім чынам?

- Напісаць бы, - падказвае.

- Вы тут мясцовыя, вы й дзейнічайце, - заахвочваю й дадаю, - я цяпер з іншай дзяржавы.

- Але ці дасьць гэта што? - задумаўся.

- Скажыце мне лепш, чаму гэта вы тут танцавалі ў касцёле столькі гадоў? - пытаюся.

- Танцавалі. - прызнаецца. - Такі ўжо быў час.

І апраўдаўся (як гэта проста): «Я - нічога, я - у парадку. Час быў нядобры».

...Варона. Ля самага Полацкага Тракту, званнага Трактам Стэфана Баторыя. Георгіеўскі касцёл 2-ой паловы 18 стагоддзя. Позьні барок. Прачытаўшы невялічкі артыкул пра Варону ў «Помніках гісторыі і культуры. Гарадзенская вобласць», выдадзеных у 1986 годзе (!), недасведчаны чытач прыйдзе да высновы, што сьвятыня ў добрым стане й дзейнічае. На жаль, гэта ўжо амаль руіна. Няўжо ператварылася ў яе за гэтыя апошнія гады!?

Калісь пры касцёле былі могілкі. Цяпер - так званы механічны двор калгаса імя Маркса. Жалеза, колы, апоны, бруд, сьмецьце, крапіва ў рост чалавека - вось што цяпер вакол сьвятыні, якую яшчэ можна ратаваць, але не адкладаючы часу.

У параўнаньні з Варонай надзвычай добрае ўражаньне робяць Міхалішкі, якія раскінуліся над самай Віліяй. Дарэчы, і мястэчка называлася калісь Вілеа, як піша Адам Мальдзіс. Гэта ўжо пасля зьмяніла назву па прозьвішчу ўладальнікаў Міхалішкіх.

Пасярод мястэчкаў звышаецца манументальны й барочны касцёл, пабудаваны ў 1653 годзе дойлідам Пэнсам для манахаў-аўгустыянаў. Багатае ўнутранае ўбраньне, разьбу для шасьці алтараў выканаў італьянскі скульптар Пэрэці - той самы, які афармляў сьліны віленскі сабор сьв.Пятра і Паўла. Пад касцёлам знаходзіцца катакомбы з трунамі Бжастоўскіх, фундатары

будынку. Праўда, грабніцы абрабаваны, кажучы яшчэ ў пачатку мінулага стагоддзя.

Касцёл у Міхалішках (на верхнім здымку) дагледжаны, навокал ідэальна чыста.

...Гервяты з неагатычнай вэжай касцёла сьв.Троіцы. Збудаваны на пачатку стагоддзя Вацлавам Міхневічам. Летуўскі анклаў на Беларусі. Тут сваю дзейнасьць пачынаў кампазітар Кіпрас Пятраўскас. У касцёле арганістам быў ягоны брат Міколас.

Некаторыя лічаць касцёл у Гервятах галоўнай архітэктурнай славутасьцю Астравеччыны, хаця ён значна саступае па сваёй гістарычнай і мастацкай каштоўнасьці касцёлам у Варнянах і Міхалішках. Адзінае, што тут сапраўды выключнае, - гэта прывезены з Ключчан вуніацкі абраз «Дзева Марыя - апяхунка ўсіх верных».

За касцёлам, на беразе Лопшы, да часоў вандрукі прафесара Адама Мальдзіса, былі яшчэ старыя дагледжаныя драўляныя й мураваныя збудаваньні - пасэсія Дамэйкаў, якія купілі Гервяты ў 1801 годзе ў расейскага пасла ў Стамбуле. А яшчэ раней мястэчка належыла віленскаму біскупству. Упершыню ж паселішча ўспамінаецца ў 1271 годзе, калі яно было ў руках літоўскага князя Германтай і называлася Германтамі.

Ад дамоў Дамэйкаў, дзе яшчэ нядаўна быў шпіталь, хутка нічога ўжо не застанецца. Праўда, яшчэ ня ўсё зламана і абрабавана, у некаторых памяшканьнях ёсць нават падлога, але чакаць засталася, відаць, нядоўга.

Крыху прыгнечаны вяртаўся я ў Вільню. Але ж... Але ж Астравеччына-Віленшчына - край дарогі.

Уладзіслаў СТРУМІЛА.
Фатаграфаваньне аўтар.

гандляваць Віленскі дом мадэляў і некаторыя ковенскія прадпрыемствы.

Ёсць меркаваньне, што частка вырабаў лёгкай прамысловасьці Летувы можа паспяхова канкуруваць з таварамі з Тайланда і Кітая.

***

Калі дарожная паліцыя ў Летуве стала шырока выкарыстоўваць алкатэстэры германскай фірмы «Дрэгер», з дапамогай якіх можна і дакладна вызначыць наяўнасьць алкаголю ў крыві, а таксама адлюстраваць гэта на паперы, ва ўпраўленьне дарожнай паліцыі сталі тэлефанаваць прадстаўнікі розных прадпрыемстваў і фірм з просьбай прадаць хаця б парачку такіх прыбораў.

***

У Вільні адкрыўся Цэнтр падтрымкі пры Таварыстве жанчын Летувы. Гэта першы ва Ўсходняй Эўропе інфармацыйны, кансультацыйны, вучэбны і асьветніцкі цэнтр для слабой паловы чалавецтва.

Часта жанчыны ня ведаюць, куды зьвярнуцца са сваімі праблемамі. Цэнтр будзе старацца дапамагчы ў іх вырашэньні.

МГ-ЛР

УСПАМІНЫ

МЕМУАРЫ АЎСТРАЛІЙСКАГА БЕЛАРУСА

Язэп (Іосіф) Малецкі нарадзіўся ў 1906 годзе на Дзісеншчыне (в. Якужы цяперашняга Мірскага раёна Віцебскай вобл.). Скончыў Друцкую гімназію, якая знаходзілася пад уплывам айцоў-марыянаў, вялікіх прыхільнікаў беларускага каталіцтва. У маладосці выказаў літаратурныя здольнасці, сваю прыхільнасць да нацыянальна-вызваленчага руху на Заходняй Беларусі, быў актыўным удзельнікам беларускага студэнцкага руху ў Вільні. Пасля заканчэння медычнага факультэта Віленскага ўніверсітэта ў 1935 годзе займаўся прыватнай урачэбнай практыкай у м. Валомін ля Варшавы, з пачатка вайны -

Я.МАЛЕЦКІ

старшыня Віленскага беларускага камітэта. У кастрычніку 1941 года ўвайшоў у кіраўніцтва Гарадзенскага Беларускага камітэта, аднак у сувязі з пераходам Гарадзенскай акругі пад юрысдыкцыю Рэйха (Усходняй Прусіі) быў вымушаны ў лістападзе 1941 года вярнуцца ў Вільню. У 1942 годзе ўзначальваў медычную школу ў Баранавічах, у 1943 г. пад націскам акупацыйных улад і асабіста Р.Астроўскага прыняў пасаду начальніка БЦР па Віленскай акрузе. Пасля 1944 г. - на эміграцыі. Спецыялізаваўся ў галіне гінекалогіі, займаўся ўрачэбнай практыкай у Нямеччыне і Аўстраліі. Кніга мему-

раў "Пад знакам Пагоні" была надрукавана ў 1976 г. у Канадзе.

Фрагмент з яе, прысьвечаны падзеям Усебеларускага кангрэса ў Менску, які быў "дазволены" акупантамі пад гарматныя стрэлы набліжаючыхся войскаў Чырвонай Арміі, зьмешчаны ніжэй. Успаміны непасрэднага ўдзельніка Кангрэса адчыняюць яшчэ адно малавядомае акно айчынай гісторыі.

А.МАЙСЯЁНАК,

канд. мед. навук,

Старшыня Гарадзенскай краязнаўчай асацыяцыі.

УСЕБЕЛАРУСКІ КАНГРЭС У МЕНСКУ

3 кнігі «Пад знакам пагоні»

Чэрвень 1944 года быў бурлівы падзеямі. 6-га гэтага месяца англа-амэрыканскія войскі высадзіліся на паўночным узбярэжжы Францыі ды адкрылі Нямеччыне "другі фронт". Два тыдні пазней Сталін, сканцэнтравашы велізарныя сілы на аграмаднай нямецкай абароннай дузе, што ахоплівала амаль усю Беларусь па лініі Віцебск - Чэрыкава - Рагачоў - Луцк, пачаў штурм Беларусі. Немцы баранілі яе зацята, пераходзілі ў частыя контратакі. Ды большавікам удалося праламаваць праз нямецкую абарону ў адрэзку Віцебска й Магілёва, перайсці Дняпро ды ціснуць далей Немцаў у кірунку сталіцы Беларусі Менску.

У гэты крытычны для Немцаў час Беларуская Цэнтральная Рада, каб здабыць больш свабоды і правоў ды падмацаваць свой аўтарытэт воляй беларускага народу, звярнулася да генэральнага камісара Беларусі фон Готбэрга з праектам склікання Усебеларускага Кангрэсу ў Менску. Меў ён быць выражэннем волі народу ў будаўніцтве свае самастойнае дзяржавы ды адхіленьнем і ануляцыяй усякіх "легалных" падставаў маскоўскага імперыялізму на зьяўленьне Беларусі.

Цяпер гэтая ідэя была Немцам прыемлівай. І генэральны камісар, з згоды Бэрліну й Гітлера, даў дазвол склікаць гэтакі кангрэс 27 чэрвеня 1944 году.

Часу ня было шмат, бо большавікі прабіраліся ўсё глыбей і глыбей у кірунку на Менск. Праз кур'ера я атрымаў загад прэзідэнта Астроўскага: на 27 чэрвеня прыслаць з Вілейскай акругі на кангрэс 40 дэлегатаў, выбіраючы з паветаў і валасцей знатнейшых Беларусу розных заняткаў і рознага становішча. Адпаведны загад па акрузе я выдаў. Усе дэлегаты 26 чэрвеня мелі быць у Вілейцы, на вызначаным месцы, для супольнага зьезду. Транспарт давалі Немцы. Да Вілейкі прыбылі аднак жа ня ўсе дэлегаты. Некаторым зручней было ехаць адразу да Менску й там мы з імі сустрэліся. Зьехалася ў Менску каля 1250 чалавек з усіх куткоў Беларусі, уключна з Вільняй і Беластокам.

Зьезд-Кангрэс адбываўся ўрачыста ды пры належнай бясьпецы. Будынак менскага тэатру ўжо ад раньня быў абстаўлены беларускімі збройнымі сіламі, каб супроцьдзеіць усякай магчымасці дывэрсіі. Сам будынак быў дакладна перагледжаны спецыялістамі ад узруўных матар'ялаў. Пры ўваходзе беларуская служба бясьпекі спраўджала мандаты дэлегатаў ды пільнавала, каб ніхто ня меў з сабой зброі ці нейкіх пакункаў. Заля тэатру была ўдэкараваная беларускімі сьцягамі й вялізнай Пагоняй.

Сябры Беларускай Цэнтральнай Рады, з прэзідэнтам Р.Астроўскім на чале, занялі правы задні балькон, упрыгожаны беларускімі сьцяжкамі ды зеленню. На левым бальконе сядзелі прадстаўнікі генэральнага камісарыяту Беларусі - Фішэр, Сэп, Сівіца, з ген. фон Готбэргам на чале. Рэшту залі ды бочныя бальконы выпайнілі дэлегаты зьезду. На сцэне засела прэзідыя кангрэсу пад старшынствам Я.Кіпеля.

Праграма й парадак былі дакладна падрыхтаваныя адуманай камісіяй зьезду, былі вызначаныя нават і галоўныя прамоўцы. Сярод іх голас быў прызначаны й для "апазыцыі" да пануючага рэжыму, галоўна для крыгтыкі нямецкае палітыкі ў Беларусі. Адзін з паплетнікаў Р.Астроўскага

сказаў мне, што я маю прамаўляць у справе беларускай замежнай палітыкі. Было гэта мне сказана каратка перад адкрыццём кангрэсу. Да такога выступу я ня быў падрыхтаваны, тым больш у ўмовах нямецкай кантролі. Таму я запытаўся, што маю гаварыць. Мне радзілі сказаць аб тым, што ўсім кангрэсам мы павінны ануляваць усе варожыя для беларускага народу трактаты, пачынаючы ад Рыскага 1921 году, на які спасылаецца ўвесь час польскі эміграцыйны ўрад у сваіх прэтэнсіях на землі Заходняе Беларусі, ды канчаючы Тэгеранскім 1943 году тройкі Сталін, Рузвэльт і Чэрчыль, які перадае чырвонай Маскве ўсю Беларусь.

Далей я меў адзначыць тое, што мы, як прадстаўнікі беларускага народу, выражаем яго волю, выказаную на Першым Усебеларускім Кангрэсе 1917 году аб самастойнасьці Беларусі, што тады было ўкаранавана Актам 25 Сакавіка 1918 году. Я згадзіўся з прапановай арганізатараў зьезду, бо думкі былі талковыя, карысныя. Ведаў я таксама, што палажэньне на фронце не дазваляе на шырокую дыскусію, што зьезд павінен вырашыць толькі найбольш істотныя пытаньні нашага жыцця й будучыні, і як найхутчэй, магчыма за адзін дзень. Дзеля гэтага й прэзідэнтам Кангрэсу выбраны быў Я.Кіпель, ведамы мянчук, былы дзеяч савецкіх прафсаюзаў, праз ахлямацкую.

А восьмай гадзіне й 10 часінаў на трыбуну ўзышоў прэзідэнт БЦР Р.Астроўскі, які адкрыў зьезд кароткай прамовай, у якой ён казаў:

- Вітаю вас, як прадстаўнікоў беларускага народу ў сталіцы Беларусі, што сабраліся для вырашэньня важных праблемаў будучыні нашага народу й Бацькаўшчыны.

Жадаю вам адначасна ад імя БЦР посьпехаў у вашай працы...

Цікава адмеціць тэкст прывітаньня генэральнага камісара Беларусі фон Готбэрга на гэтым кангрэсе: "Вітаю гэтым Усебеларускім Кангрэсам і веру, што беларускі народ будзе рашуча, супольна з нямецкім народам, змагацца супроць большавіцкае небясьпекі й за вызваленьне Эўропы, і што ён узмацуе ды аддасць на гэта ўсе свае сілы. Тады гэтак цяжкое змаганьне дасць перамогу, якая й беларускаму народу прынесе шчасліваю будучыню."

Фон Готбэрг

Генэральны Камісар Беларусі.

З гэтага прывітаньня вынікае, што Немцы, падтрымоўваючы цяпер імкненьні Беларусу да свабоды, хоць ішлі цяжкія баі на тэрыторыі Беларусі, яшчэ верылі, што ўсё ж такі ім удалася спыніць большавіцкую навалу, калі не на тэрыторыі Беларусі, дык у сярэдняй Эўропе. А тады, на юрыдычнай аснове пастановаў кангрэсу, ужо ў перамовах аб супакоі, яны змогуць Беларусь ды Прыбалтыку мець як прызнаныя сабе краіны. Цікава таксама, што камісар фон Готбэрг не гаварыў цяпер аб "Новай Эўропе", але аб "вызваленым Эўропы ад большавіцкай небясьпекі"!

Цікава й дарэчы гаварыў прэзідэнт кангрэсу Я.Кіпель. Ён казаў: "Мы сабраліся на гэтым кангрэсе ў надзвычайна адказны гістарычны момант: на ўсім сьвеце ідзе вайна, вырашаецца лёс народаў на доўгія гады. Беларусь цяпер ніяк ня можа заставацца бязьдзейнай. Мы мусім самі ўзяцца за будаўніцтва свае будучыні."

Ад нашага імя дазваляюць сабе гаварыць крамлёўскія верхаводы ў супалцы з англа-амэрыканскімі магнатамі, што патакуюць маскоўскаму імперыялізму. Яны

ўжо рыхтуюць шыбеніцы нашаму народу. На нашыя землі прэтэндуюць таксама польскія нацыяналісты, што падтрымоўваюцца ўсходне-заходняй хэўрай. І вось таму ў такі важны час мы павінны голасна сказаць усяму сьвету: хто мы й чаго мы хочам!

Першы раз беларускі народ меў магчымасьць сабрацца тут у Менску, у гэтым будынку, дваццаць шэсьць гадоў таму назад. Гэта быў Першы Усебеларускі Кангрэс. Ён выбраў Раду Кангрэсу, якая ў 1918 годзе, 25 сакавіка, вынесла свае агітэсты пастановы аб лёсе Беларусі й беларускага народа. Гэтыя пастановы не спадабаліся большавікам, дык яны разагналі Першы наш Кангрэс, а пасля на працягу дваццаці шасьці гадоў аблівалі яго пастановы ня толькі памыямі й гразьмі, але й крывёй лепшых сыноў нашага народа... Аднак, сваімі подлымі ўчынкамі, большавікі ня здолелі зацьміць пастанову Першага Усебеларускага Кангрэсу, бо яны зіхацяць аж па сёньня ды вабяць да сябе ўсё лепшае, што ёсьць у беларускім народзе..."

Было й шмат іншых прывітаньняў прамоваў: кап. Чабатарэвіча ад Беларускай Краёвай Абароны, М.Ганька ад Саюзу Беларускай Моладзі, Л.Савенка ад імя сялян і работнікаў, архіепіскапа Філафея ад Беларускай Праваслаўнай Аўтакефальнай Царквы, а.П.Татарыновіча ад Беларуска-каталікоў ды іншыя. Ува ўсіх прамоваў гучаў моцна галоўны кліч:

"Няхай жыве Незалежная Беларусь!"

Галоўны даклад і на галоўную тэму - пра адхіленьне права чужынцам вырашаць аб лёсе беларускага народа й Беларусі, ануляваньне ўсіх непрыгодных законаў, трактатаў, угодаў, накінутых беларускаму народу, - меў М.Шкялёнак. Ён шырока прадставіў самапраўства Палякаў у пасяганьні на Заходнюю Беларусь, якую яны захапілі ды замацавалі Рыскім трактатам з большавіцкай Расеяй 1921 года, ды ад якой не адказваюцца й сёньня, трубячы аб "легалнай" польскай граніцы на ўсходзе згодна з названым разбойніцкім падзелам беларускай адроджанай дзяржавы БНР, якую абодвы агрэсары зьнішчылі.

Пасля гэтага дакладчык яскрава прадставіў маскоўскага чырвонага агрэсара, што ніколі не прызнаваў і не прызнае права на самавызначэньне паняволеных Масквой народаў, а права гэтае замяняе маной, подступам, хітрыкамі, сілай, тэрорам ды накіданьнем сваёй большавіцкай крывавай дыктатуры. Цяпер гэтая ж крывавае Масква выступае, у змове з сваімі заходнімі саюзнікамі, як "гаспадар" Беларусі, як "апакун" беларускага народу. "Хто даў маскоўскім разбойнікам права быць панам жыцця й сьмерці нашага народу?" - пытаўся дакладчык у дэлегатаў кангрэсу.

(Заканчэньне будзе)

ЛЁС ПАРКА ТРАГІЧНЫ

У горадзе Скідалі ёсьць парк, які мясцовыя жыхары называюць старым паркам. Ён быў закладзены ў сярэдзіне 19 стагоддзя. Плошча парку складае 4,8 гектара. Парк занесены ў Чырвоную кнігу парку Беларусі. У гады закладкі парку былі пасаджаны і прыжыліся многія віды дрэў. Гэта такія, як хвоя веймутава, хенамелес, японскі ясень, горны каштан, граб, ліпы, грэцкі гарэх і іншыя. Да гэтага часу зьберагліся рэшткі старых прысад з ліпы, горнага і звычайнага каштану, грабавых ішпалер. На тэрыторыі парку было два каналы. У кампазіцыі парку творы архітэктуры малых форм: капліца, узнятая брама ў выглядзе круглых мураваных з цэглы вежачак з конусападобнымі дахамі. На адной з вежачак захаваўся драўляны сьцяжок, на якім выраблены надпіс "год 1899". Да вежачак калісьці прымыкала мураваная з чырвонай цэглы вартунычка. На ўзвышаным месцы парку ў пасьяваенныя гады ўзьнікла брацкая магіла савецкіх воінаў і байцоў паўстаньня верасня 1939 года.

У якім жа стане знаходзіцца цяпер стары парк? Можна сказаць, у трагічным. З разбурэньнем пасля вайны плаціны не стала вады ў каналах, іх углыбленьні засыпаюцца сьмеццём. Зьнікла і частка рэдкіх дрэў. Большая частка плошчы ў цёплы перыяд года зарастае пустазельлем. А паколькі стары парк знаходзіцца на тэрыторыі горада, дык гаспадаром павінен быць гарвыканкам на чале з яго старшынёй А.В.Казловым, які разам з прадпрыемствамі, арганізацыямі і ўстановамі горада мог бы падпарадкаваць парк. А гэта значыць - зьнішчаць пустазельле, лячыць дрэвы, высекчы частку непатрэбнага падросту.

НА ФОТАЗДЫМКУ: узнятая брама і брамкі ўвахода ў вежачкі.

Ілья БАРЫСАЎ,

сябра прэзідыума райсавета аховы прыроды.

СУМЕЖЖА

«УСЯ НАДЗЕЯ НА ДЗЕДА АЎДЗЕЯ» АБО ЯК ВЯСКОЎЦЫ АПЯРЭДЗІЛІ ВАЙСКОЎЦАЎ

Тыя, каму 40 і болей, памятаюць, як напрыканцы 50-ых - пачатку 60-ых тагачасны лідар ЦК КПСС М.С.Хрушчоў любіў страшыць «гнілых капіталістаў» тым, што ФРГ будзе знішчана за 7 хвілін, Францыя - за 10-12, а Англія - за 15. Затое першая асоба СССР ня любіла слухаць, як амэрыканскі самалёт маркі «Локхэд» праліцеў над сэрцам абароннай прамысловасці СССР - Уралам. Сёння газета «Пагоня» друкуе ў скарачэннях успаміны аднаго са сьведкаў той звышсакрэтнай на тэрыторыі СССР падзеі, надрукаваныя колькі год таму ў адной уральскай газеце.

Паўэрс прыязміўся непадалёк вёскі Касуліна, прыкладна 100 кіламетраў ад Сьвярдлоўска. Была цудоўная травеньская раніца менавіта таго дня, калі ўвесь савецкі народ сьвяткаваў. Двое мясцовых хлопцоў-малайцоў на старонькім «Масквіч» ехалі сабе да суседняй вёскі таксама пабалываць. Нечакана адзін з іх заўважыў у небе чорна-ружовы парашут. Парашутыста знайшлі пад вялікай елкай, за якую ён зачэпіўся купалам парашута. Лётчык быў без памяці. Як потым стала вядома, Паўэрс, ратуючыся абломкаў самалёта, доўга не раскрываў парашут. Калі пацягнуў за кола раскрывацы, то ад дынамічнага ўдару нешта здарылася з сістэмай паддачы паветра ў яго гермакасіцы. Ня будзь побач хлопцаў, Паўэрс памёр бы ад страты паветра. Адзін з аматараў гулянняў служыў у войску танкістам і змог адчыніць гермакаску. Хлопцы вырашылі падмацаваць парашутыста бражкай, бо яшчэ ня ведалі, што перад імі амэрыканец. Адзін пах рускага напоя дапамог Паўэрсу разплюшчыць вочы. Сябры дапамаглі лётчыку зняць гермакасію, у тым ліку й доўгастовы пісталет, сыягнулі з елкі парашут. Прыхапіўшы амуніцыю, утрох пайшлі да легкавіка. На пытаньні лётчык не адказаў, а толькі ўсміхаўся. Першая неспа, зьявіўшыся ўзнікла пры пасадцы ў машыну. Рослы й шырокі ў плячах Паўэрс ня мог памясціцца на тыльным сядзеньні побач з бідонам бражкі. Давалася яе выніць і схаваць. Пакуль нездагадлівыя вясцоўцы займаліся вырашэньнем праблемы, лётчык на затыльным шкле напісаў «USA». І тут хлопцы не далі веры. Яны вырашылі, што лётчыка кантузіла.

Легкавік разьвярнуўся й наноў памчаў у Касуліна, да сельсавету. Хоць і быў Першамай, але

ў сельсавеце ўсё ж быў прадстаўнік улады. Паўэрс пасадзілі ў вольны пакой, прапанавалі «Беламор». Але дзіўны лётчык адмовіўся. Прадстаўнік улады бязвынікова круціў ручку тэлефона, спрабуючы дагэльефанаватца да раёна. Яму і ў галаву не даходзіла, што за ім сядзіць чалавек, пра якога назаўтра загамоніць увесь сьвет.

Нарэшце, у раёне ўзьнялі слухаўкі і пасьля доўгага дыялогу, заверылі, што перададуць куды належыць. Колькі часу прайшло ад званку

куды належыць, але неўзабаве сельсавецкі тэлефон зазвінеў. Схапіўшы слухаўку, прадстаўнік улады ў стойцы сьмірна выслушаў паведамленьне. Потым паціху выйшаў да хлопцаў і згадаў: «Бяжыце да дзеда Аўдзэя, няхай куляй ляціць сюды, і абавязкова са стрэльбай!»

Праз гадзіну Касуліна акружылі войскі. Затрыма жывога амэрыканскага лётчыка была настолькі неверагоднай, што да вечара пра ўральскую вёску ведалі ЦК КПСС, Міністэрства абароны, КДБ, МУС і іншыя славаны структуры. Галоўнае было - ня выпусціць інфармацыю, што пілот са зьбітага ракетнага самалёта застаўся жывым. Хоць сам Паўэрс ведаў, што самалёт замініраваны. Таму, яшчэ да таго, як у яго трапіла ракета, ён на вышыні 20 кіламетраў без катапульты пакінуў машыну.

«СО СЛЕЗАМИ НА ГЛАЗАХ»

«Со слезами на глазах» можна назваць сьвяткаваньне ў Горадні пяцідзесяцігадовага юбілею Гарадзенскага памежнага атраду. А падпорціла сьвята гарадзенскім памежнікам рэспубліканская служба контрразьведкі і КДБ Беларусі, зьліквідаваўшы на Гарадзенскім участку Беларуска-Польскай мяжы зьлучную групу з 25 чалавек, якая зарганізавала на мяжы цэлы карыдор па вывазу з нашай тэрыторыі каляровых мэталу.

Да злучнай групы ўваходзілі і памежнікі, і мытнікі.

Г.А.

МОЖА, ХОЦЬ ПРАЗ ГАЛАВУ ДОЙДЗЕ...

Судрэвалюцыйнага камандаваньня Багдаду вынес прысуд - ампутацыю правай рукі - двум іракскім грамадзянам за крадзяжы легкавікоў.

Больш таго, на ілбы крадзежнікаў будучь хірургічным шляхам нанесены спецыяльныя знакі - сьведчаньне аб іх злачынствах.

СЬНІД У АБІЦЕЛІ

Аналіз крыві больш чым 130 будыстаў-манахаў паказаў, што ўсе яны маюць вірус імунадэфіцыту. Тайваньскія газеты на гэты выпадак далі наступныя каментары. Манахі «атрымалі» сваю хваробу, наведваючы дамы прастытутаў. За парушэньне клятвы цэлібата і апынуліся пакаранымі.

(З.Д.)

ПОЛЬСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ ПАНЯДЗЕЛАК, 10.10

ПРАГРАМА 1

07 00 Кава ці гарбата? 09 00 «Мода на поспех». Сэрыял вытв. ЗША. 09 30 Праграма для дзяцей. 09 45 Гімнастыка. 09 50 Мультифільм. 10 00 Навіны. 10 10 Мама і я. 10 25 Дашкольнікі дома. 10 50 Мы і нашы дзеці. 10 55 Ангельская мова для дзяцей. 11 05 «Дынастыя». Сэрыял вытв. ЗША. 12 00 Прысьмяне з карысным. 12 30 Праграма каталіцкай рэдакцыі. 13 00 Навіны. 13 10 Аграбизнес. 13 15 Адукацыйнае тэлебачанне. 13 15 Сельскагаспадарчая праграма. 13 40 Школы ў Еўропе. 14 05 Экалагічная праграма. 14 25 Дакументальны фільм. 14 55 І цела і душа. 15 10 Пейзаж з цішынь. 15 25 Выбар будучага. 15 35 Рэпартаж. 15 50 Праграма дня. 16 00 Музычны часопіс. 16 30 Маладзёжная праграма. 17 00 «Мода на поспех». Сэрыял вытв. ЗША. 17 25 Для дзяцей. 18 00 Тэлеэкспрэс. 18 20 Публіцыстычная праграма. 19 10 Сэрыял вытв. Англія. 19 40 Гісторыя польскага тэлебачаньня. 20 00 Вечарынка. 20 30 Навіны. 21 15 Тэлеатэатр. «Адчынены дом». 22 40 Мініаюры. 22 45 Пульс дня. 23 00 Тыдзень прэзідэнта. 23 10 Публіцыстычная праграма. 00 00 Навіны. 00 20 «Датыкненне зла». Фільм вытв. ЗША. 02 00 Забаўляльная праграма.

ПРАГРАМА 2

08 00 Панарама. 08 10 Спорт. 08 20 Курс англіскай мовы. 08 35 Раніца. 09 00 Мясцовая праграма. 09 30 «Барбара і Ян». Сэрыял вытв. Польшчы. 10 00 Свет жанчын. 10 30 Дакументальны сэрыял. 11 05 Мультифільм для дзяцей. 11 30 Праграма па заяўках. 14 00 Панарама. 14 20 «Гэта цудоўная сямейка». Сэрыял вытв. Францыі. 15 10 Тэлежурнал. 15 55 Прывітанне. 16 00 Мультифільм. 16 30 Спартыўная студыя. 17 00 Тэлежурнал. 17 10 Айчызна. 17 30 Парыж. 18 00 Дакументальны фільм. 19 00 Панарама. 19 10 Мясцовая праграма. 20 00 Кола фартуны. 20 35 Мультифільм. 22 00 Панарама. 22 30 «Разьвітанне Марыяй». Фільм вытв. Польшчы. 00 05 Рэпартаж. 01 00 Панарама. 01 05 Спартыўная студыя. 01 15 Дакументальны фільм.

АЎТОРАК, 11.10

ПРАГРАМА 1

07 00 Кава ці гарбата? 09 00 «Першыя пацалункі». Сэрыял вытв. Францыі. 09 30 Для дзяцей. 09 55 Гімнастыка. 10 00 Навіны. 10 10 Мама і я. 10 25 Дашкольнікі дома. 10 50 Пагаварым аб дзецях. 10 55 Ангельская мова для дзяцей. 11 00 Сэрыял вытв. ЗША. 11 45 Еўрапейскі партнёр. 12 00 Рынак працы. 12 20 Запытаньне да стала. 12 30 Дамашні юрыст. 12 40 Клуб адзіночкі сэрца. 13 00 Навіны. 13 10 Аграбизнес. 13 15 Адукацыйнае тэлебачанне. 13 15 Сельскагаспадарчая праграма. 13 40 Тэлечасопіс. 14 15 Кузня. 14 30 Тэлекамп'ютар. 14 50 Наша Балтыка. 15 05 3 гісторыі тэхнікі. 15 20 Дакументальны фільм. 15 45 У сьвеце навукі. 15 55 Праграма дня. 16 00 Музычная праграма. 16 30 Праграма для моладзі. 17 00 «Першыя пацалункі». Сэрыял вытв. Францыі. 17 25 Праграма для дзяцей. 18 00 Тэлеэкспрэс. 18 20 Арыя са смехам. 18 40 Аўтамагія. 19 05 Мультифільм. 19 30 Надзвычайны перагляд. 20 00 Вечарынка. 20 30 Навіны. 21 10 «Малако і мед». Фільм вытв. Канады. 22 45 Лексіон польскай забаўляльнай музыкі. 23 00 Пульс дня. 23 30 Сеймграф. 23 30 Эканамічная праграма. 00 00 Навіны. 00 20 Дакументальны фільм. 01 10 Культурна-публіцыстычная праграма. 01 30 Адкуль гэтая ўражлівасьць? 02 05 Народная дэмакратыя. 02 30 Музычная праграма.

ПРАГРАМА 2

08 00 Панарама. 08 10 Спорт. 08 20 Курс англіскай мовы. 08 30 Раніца. 09 00 Мясцовая праграма. 09 30 «Барбара і Ян». Сэрыял вытв. Польшчы. 10 00 Свет жанчын. 10 30 Дакументальны сэрыял. 11 00 «Прыгоды Блэка». Сэрыял вытв. Канады. 11 30 Праграма па заяўках. 14 00 Панарама. 14 20 «Праграмы па заяўках». Сэрыял вытв. Іспанія. 15 10 Тэлежурнал. 15 55 Прывітанне. 16 00 «Прыгоды Блэка». Сэрыял вытв. Канады. 16 30 Спартыўная студыя. 17 00 Прадстаўленні 80-х гадоў. 17 30 Сум і мары. 18 00 Тэлежурнал. 18 10 Лісты з Еўропы. 18 40 Каталіцкая праграма. 19 00 Панарама. 19 10 Мясцовая праграма. 20 00 Кола фартуны. 20 35 Мультифільм. 21 00 Публіцыстычная праграма. 22 00 Панарама. 22 30 Экалагічная праграма. 22 40 Рэпартажы другой праграмы прадстаўляюць... 23 00 «Індактай». Фільм вытв. Францыі. 00 35 Варшаўскі кінафестываль. 01 00 Панарама. 01 05 Спартыўная студыя. 01 15 «Пакрыўджаная». Фільм вытв. Венгрыі.

СЕРАДА, 12.10

ПРАГРАМА 1

07 00 Кава ці гарбата? 09 00 «Мода на поспех». Сэрыял вытв. ЗША. 09 30 Праграма для дзяцей. 09 45 Гімнастыка. 09 50 Мультифільм. 10 00 Навіны. 10 10 Мама і я. 10 25 Дашкольнікі дома. 10 50 Пагаварым аб дзецях. 10 55 Ангельская мова для дзяцей. 11 00 «Сонечны патруль». Сэрыял вытв. ЗША. 12 00 Ад каласы да школы. 12 30 Наша дзяржава. 13 00 Навіны. 13 10 Аграбизнес. 13 15 Адукацыйнае тэлебачанне. 13 15 Сельскагаспадарчая праграма. 13 40 Тэлечасопіс. 13 55 Праўда і фікцыя. 14 05 Дзёне праўды. 14 25 Тэлечасопіс. 15 05 Гісторыя польскага радыё. 15 25 Тавары Рэнесанса. 15 55 Праграма на вечар. 16 00 Маладзёжная музыка. 16 30 Для моладзі. 17 00 «Мода на поспех». Сэрыял вытв. ЗША. 17 25 Для моладзі. 18 00 Тэлеэкспрэс. 18 20 Тэлежурнал. 18 45 Тэлечасопіс. 19 05 «Сонечны патруль». Сэрыял вытв. ЗША. 20 00 Вечарынка. 20 30 Навіны. 21 10 Спартыўная студыя. 23 10 Пульс дня. 23 25 Рэпартаж. 00 00 Навіны. 00 20 «Бекарт». Фільм вытв. ЗША. 01 55 Праграма Францускага тэлебачаньня.

ПРАГРАМА 2

08 00 Панарама. 08 10 Спорт. 08 20 Курс англіскай мовы. 08 35 Раніца. 09 00 Мясцовая праграма. 09 30 «Барбара і Ян». Сэрыял вытв. Польшчы. 10 00 Трансляцыя паседжаньняў сейма. 14 00 Панарама. 15 55 Прывітанне. 16 00 Мультифільм. 16 30 Спартыўная студыя. 17 00 Жывёлы вакол нас. 17 30 Рэпартаж. 18 00 Дакументальны фільм. 18 55 Розыгрыш латэ. 19 00 Панарама. 19 10 Мясцовая праграма. 20 05 Тэлежурнал. 20 35 Мультисэрыял. 21 00 «Справа Росі О'Нейл». Сэрыял вытв. ЗША. 21 45 Цені жыцця. 22 00 Панарама. 22 35 Экспрэс рэпартажаў. 23 05 Канцэрт. 01 35 Панарама. 01 50 Спартыўная студыя. 02 00 Тэлежурнал.

ЧАЦВЕР, 13.10

ПРАГРАМА 1

07 00 Кава ці гарбата? 09 00 «Дзіцячае аддзяленьне». Сэрыял вытв. Англія. 09 30 Для дзяцей. 09 45 Гімнастыка. 09 50 Мультифільм. 10 00 Навіны. 10 10 Праграма для дзяцей. 10 25 Дашкольнікі дома. 10 50 Пагаварым аб дзецях. 10 55 Ангельская мова для дзяцей. 11 05 «Спякота тропікаў». Сэрыял вытв. ЗША. 12 00 Кулінарная праграма. 12 20 Гэта лёгка. 12 30 Культурна-публіцыстычная праграма. 12 45 Вясельнае жыццё. 13 00 Навіны. 13 10 Аграбизнес. 13 15 Адукацыйнае тэлебачанне. 13 15 Сельскагаспадарчая праграма. 13 40 Здароўе. 14 00 Стрэл у дэсатку. 14 05 Жывёлы свету. 14 30 Гэта няпраўда. 14 35 Праз мары ільды. 14 55 Гэта няпраўда. 15 00 Тэлечасопіс. 15 20 Стрэл у дэсатку. 15 25 Першы год жыцця рабёнка. 15 55 Праграма дня. 16 00 Маладзёжная музыка. 16 30 Для моладзі глядачоў. 17 00 Праграма для моладзі. 17 25 «Дзе Валлі?». Сэрыял вытв. Англія. 18 00 Тэлеэкспрэс. 18 20 Кіначасопіс. 18 40 Сам'я - сям'я. 19 05 «Маленькі пуд». Сэрыял вытв. ЗША. 19 30 Каталіцкая праграма. 20 00 Вечарынка. 20 30 Навіны. 21 10 «Спякота тропікаў». Сэрыял вытв. ЗША. 22 05 Толькі ў першай праграме. 22 50 Сатырычная праграма. 23 00 Уладавы часопіс. 23 10 Паліцэйскі часопіс. 23 25 Пегас. 00 00 Гаспадарчыя навіны. 00 20 Рэпартаж. 00 50 Мастацкі фільм. 02 20 Культурна-публіцыстычная праграма.

скагаспадарчая праграма. 13 40 Здароўе. 14 00 Стрэл у дэсатку. 14 05 Жывёлы свету. 14 30 Гэта няпраўда. 14 35 Праз мары ільды. 14 55 Гэта няпраўда. 15 00 Тэлечасопіс. 15 20 Стрэл у дэсатку. 15 25 Першы год жыцця рабёнка. 15 55 Праграма дня. 16 00 Маладзёжная музыка. 16 30 Для моладзі глядачоў. 17 00 Праграма для моладзі. 17 25 «Дзе Валлі?». Сэрыял вытв. Англія. 18 00 Тэлеэкспрэс. 18 20 Кіначасопіс. 18 40 Сам'я - сям'я. 19 05 «Маленькі пуд». Сэрыял вытв. ЗША. 19 30 Каталіцкая праграма. 20 00 Вечарынка. 20 30 Навіны. 21 10 «Спякота тропікаў». Сэрыял вытв. ЗША. 22 05 Толькі ў першай праграме. 22 50 Сатырычная праграма. 23 00 Уладавы часопіс. 23 10 Паліцэйскі часопіс. 23 25 Пегас. 00 00 Гаспадарчыя навіны. 00 20 Рэпартаж. 00 50 Мастацкі фільм. 02 20 Культурна-публіцыстычная праграма.

ПРАГРАМА 2

08 00 Панарама. 08 10 Спорт. 08 20 Курс англіскай мовы. 08 35 Раніца. 09 00 Мясцовая праграма. 09 30 «Барбара і Ян». Сэрыял вытв. Польшчы. 10 00 Трансляцыя паседжаньняў сейма. 14 00 Панарама. 15 55 Прывітанне. 16 00 «Тарзан». Сэрыял вытв. Германія. 16 30 Мультифільм. 17 00 Дакументальны фільм. 17 30 Рэпартаж. 18 00 Дакументальны фільм. 18 45 Варшаўскі кінафестываль. 19 00 Панарама. 19 10 Мясцовая праграма. 20 05 Кола фартуны. 20 35 Клуб спадара Рыся. 21 00 Спартыўная студыя. 22 00 Панарама. 22 35 Аўтажурнал. 23 05 «Панаванне». Фільм вытв. Англія. 00 25 Рэпартаж. 01 00 Панарама. 01 05 Спартыўная праграма. 01 15 Арт ноч.

ПЯТНІЦА, 14.10

ПРАГРАМА 1

07 00 Кава ці гарбата? 09 00 «Мода на поспех». Сэрыял вытв. ЗША. 09 30 Праграма для дзяцей. 09 55 Гімнастыка. 10 00 Навіны. 10 10 Праграма для дзяцей. 10 25 Дашкольнікі дома. 11 00 «Маладая яздка». Фільм вытв. ЗША. 11 50 Музычная праграма. 12 00 Школа для бацькоў. 12 15 Пашый сама. 12 30 Часопіс нацыянальных меншасцяў. 13 00 Навіны. 13 10 Аграбизнес. 13 15 Адукацыйнае тэлебачанне. 13 15 Сельскагаспадарчая праграма. 13 45 Якая школа. 13 50 Што не краіна, то звычай. 14 05 Памярочная прафесія. 14 15 Хто ты ёсць? 14 30 Адкрыць сабе. 14 50 Калі ня Оксфард, дык што? 15 15 Як і гэта люблю. 15 25 Бізнес па амерыканску. 15 55 Праграма дня. 16 00 Музычны тэлежурнал. 16 30 Забаўляльная праграма. 17 00 «Мода на поспех». Сэрыял вытв. ЗША. 17 25 Для дзяцей. 18 00 Тэлеэкспрэс. 18 20 Тэлечасопіс. 18 30 Штодзёнавік культуры. 18 40 Тэлечасопіс спажывца. 19 05 Спаканне ўцёмну. 19 50 Сатырычная праграма. 20 00 Вечарынка. 20 30 Навіны. 21 10 «Прыгід і пісьменніца». Камедыйны вытв. ЗША. 22 45 Пульс дня. 23 20 Сатырычная праграма. 23 35 Культурна-публіцыстычны часопіс. 00 00 Навіны. 00 15 Памярочная прафесія. 00 35 Рэпартаж. 01 15 «Зроблена ў Англіі». Фільм вытв. Англія. 02 30 Танцы.

ПРАГРАМА 2

08 00 Панарама. 08 10 Спорт. 08 20 Курс англіскай мовы. 08 35 Раніца. 09 00 Мясцовая праграма. 09 30 Сэрыял вытв. Данія. 10 00 Трансляцыя паседжаньняў сейма. 14 00 Панарама. 15 55 Прывітанне. 16 00 Праграма для дзяцей. 16 30 Спартыўная студыя. 17 30 «З дзесяці да пяці». Камедыйны сэрыял вытв. ЗША. 18 00 Дакументальны фільм. 19 10 Мясцовая праграма. 20 00 Адзін з дзясціці. 20 35 Тэлежурнал. 21 00 Прафесіяналы. 22 00 Панарама. 22 30 Сатырычны сэрыял. 23 00 «Старэйшы брат». Сэрыял вытв. Францыя. 01 00 Панарама. 01 05 Спорт. 01 15 Музычная ноч.

СУБОТА, 15.10

ПРАГРАМА 1

08 00 3 Польшчы. 08 10 Эха рэха. 08 25 Усё аб агародзе. 08 50 Агравіны. 09 30 Спартыўны тэлечасопіс. 09 55 Праграма дня. 10 00 Навіны. 10 10 Праграма каталіцкай рэдакцыі для дзяцей. 10 35 Праграма для дзяцей. 12 00 Дакументальны фільм. 12 50 Тэлечасопіс. 13 00 Навіны. 13 10 Тэлечасопіс. 14 00 Жывёлы свету. 14 30 Мультифільм. 14 50 Дасяе. 15 45 Тэлеатэатр. «Усмішка лёсу». 16 55 Дай шані дзіцяці. 17 05 Тэлечасопіс. 17 30 Хатнія сцэны. 18 00 Тэлеэкспрэс. 18 20 Забаўляльная праграма. 18 45 Тэлечасопіс. 19 05 «Вэзэрлі Хіла». Сэрыял вытв. ЗША. 20 00 Дзіцячы тэлечасопіс. 20 10 Вечарынка. 20 30 Навіны. 21 10 «Знайці сабе». Фільм вытв. ЗША. 22 50 Звычайнае - незвычайнае. 23 45 Пах смерці. 00 25 Навіны. 00 35 Спартыўная субота. 01 00 «Паклон прафесіяналу». Фільм вытв. ЗША. 02 45 «Ратгус». Фільм вытв. Францыя.

ПРАГРАМА 2

08 00 Панарама. 08 10 Раніца. 08 30 Такія адзінокі. 08 50 Урок мовы глухавых. 09 55 Прывітанне. 09 00 Таварыства ў культуры. 09 30 Мультифільм. 10 00 Мясцовая праграма. 11 00 Кракаўская акрута. 11 30 Праграма пра жывёл. 12 00 Праграма для дзяцей. 13 00 Акадэмія польскага кіно. 14 30 Студыя другой праграмы. 14 45 Школа ілгуну. 15 30 Жыццё побач з намі. 16 00 Спартыўная студыя. 16 30 Студыя другой праграмы. 16 45 Сатырычная праграма. 17 00 Сэрыял вытв. ЗША. 17 30 Тэлежурнал. 18 00 Зоркі Сопата. 19 00 Панарама. 19 10 Мясцовая праграма. 19 30 Семь дён - свет. 20 00 Тэлежурнал. 20 35 Дзірка ў кошыку. 21 00 Забаўляльная праграма. 22 00 Панарама. 22 30 Слова на нядзелю. 22 35 Музычны журнал. 23 00 Варшаўскі кінафестываль. 23 25 «Том Хорн». Вестэрн вытв. ЗША. 01 00 Панарама. 01 05 Забаўляльная праграма.

НЯДЗЕЛЯ, 16.10

ПРАГРАМА 1

08 00 Сельскагаспадарка ў сьвеце. 08 15 Далёка і блізка. 08 35 Тыдзень. 09 00 Сельскагаспадарчая праграма. 09 30 Нядзельная кінапраграма. 09 55 Тэлеранак. 10 35 Музычная скрыня. 11 00 Сэрыял вытв. Канады. 11 25 Тэатр для дзяцей. 12 00 Навіны. 12 10 Дакументальны фільм. 13 15 Тэлеканцэрт пажаданняў. 13 45 3 камерай сьцюдыя жывёл. 14 00 Кават. 14 20 Перац і ваніль. 14 55 У старым кіно. 16 00 Сто пытаньняў. 17 10 Забаўляльная праграма. 17 35 Антона. 18 00 Тэлеэкспрэс. 18 20 Можна посьмяцца. 19 05 «Дынастыя Колбі». Сэрыял вытв. ЗША. 20 00 Вечарынка. 20 30 Навіны. 21 10 «Дачка сенатара». Сэрыял вытв. Канады. 22 05 Спартыўная нядзеля. 22 50 Публіцыстычная праграма. 23 20 Забаўляльная праграма. 00 20 «Два тавары помсты». Фільм вытв. ЗША. 01 30 Рэпартаж. 02 00 Вакол вялікай сцэны.

ПРАГРАМА 2

08 00 Рэха тыдня. 08 30 Фільм для глухих. 09 20 Слова на нядзелю. 09 25 Прывітанне. 09 30 Дакументальная праграма. 10 00 Мясцовая праграма. 11 00 Дакументальны фільм. 12 00 Мультифільм для дзяцей. 13 00 Камедыйны вытв. Англія. 14 25 Рэпартаж. 15 00 Вандраванне ў часе і прасторы. 15 55 Тэлежурнал. 16 00 Тэлеатэатр для дзяцей. 16 45 Госць другой праграмы. 17 00 «Как ёсць». Сэрыял вытв. Польшчы. 17 30 Тэлежурнал. 18 00 Забаўляльная праграма. 19 00 Падзеі тыдня. 19 25 Спартыўная студыя. 19 50 Мясцовая праграма. 20 00 Тэлежурнал. 20 35 Мультифільм. 21 00 Спецыяльная лінія. 22 00 Панарама. 22 30 Канцэрт. 23 25 «Сямейная фатадымка». Сэрыял вытв. ЗША. 00 15 Тэлеатэатр. 01 25 Панарама. 01 30 Музычны блок.

ПАНАДЗЕЛАК 10.10

Беларускае тэлебачанне
9.05 Дзелавы веснік 9.20 "Чарапашкі ніндзя" 9.45 Пад купалам Сусвету 9.55 "АВС-клуб" у Амерыцы 10.15 Пяць хвілін на жарты 10.25 "Імя", м/ф 11.45 "Голасам маім...", канцэрт 12.45 "З сённяшняга дня — дарослы", м/ф 16.45 Тэлебачанне — школе. Усходнія славяне на Беларусі ў IX—XII ст. 17.15 "Бімбат" 17.30 Навіны 17.40 "Восеньскі матэў", нарыс 17.50 Беларускі тур 18.10 Навіны (Брэст) 18.25 Навіны ВВС 19.00 Аэробіка 19.30 Праспект 20.00 "Так гэта было..." 20.20 Пяць хвілін на жарты 20.30 Кантакт 20.35 Калыханка 21.00 Панарама 21.35 "Тэлесябрына" 21.40 Пад купалам Сусвету 21.50 Спартыўны тэлекур'ер 22.10 1000 пытаньняў 22.45 НІКА 23.00 Надвор'е 23.10 "Паласа Сімарона", с. 11

Канал "Астанкіна"

5.30, 7.00 Раніца 6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 17.50, 20.00, 22.50 Навіны 8.00 "Вайна гобатаў" 8.25 "Дзікая Роза" 9.00 Чалавек і закон 9.30 Спявае Т. Мацвеева 15.00 Новыя імёны 15.35 Зорная гадзіна 16.25 "Элен і рабыты. Сварка" 16.50 Свет сёння 17.00 Ва ўсіх на вусях 17.30 Чалавек і закон 17.40, 20.30 Надвор'е 17.45 Хто ёсць хто 18.00 Гадзіна пік 18.25 "Дзікая Роза" 18.55 "Мы" 19.40 Добрай ночы, малышы! 20.40 Маналог 20.50 Гол 21.20 "Тэатр + ТВ" 23.05 Шэсць вечараў з Ю. Нікуліным, ч. 2 23.50 Прэс-экспрэс

Канал "Расія"

6.30 Формула-730 7.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі 7.20 Патрабуюцца... патрабуюцца... 7.30 Час дзелавых людзей 8.00 Навіны АВС 8.25 "І расійскі гусейскі камень", д/ф 8.35, 16.15 Новая лінія 9.05 "Галоўнае сведка — камп'ютэр", м/ф (Румынія) 10.35 Тэлегазета 10.40 Сялянскае пытанне 15.20 Мульці-пульці 15.50 Там-там навіны 16.05 Свята кожны дзень 16.55 Бізнес у Расіі 17.25 Выратаванне 911 18.20 Вуснамі даціці 18.50 Ніхто не забыты 19.25 Падрабязнасці 19.35 "Спарт-6", м/ф (Італія), с. 1, ч. 2 20.40 Рэпарцёр 21.00 Без рэтушы 22.20 Аўтаімгненне 22.25 Спартыўная карусель 22.30 Экзацыка 23.30 Зоркі гавораць

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.30 Інфарм ТВ 12.10 Чароўная лінія 12.25 "Нямецкая хваля" 13.00 Тэст 13.30 "Каміла, ці Нераскрыты таямніцы" 14.15 "Бяскрылае гусця", мульт 14.45 "Страсці" 16.15 "Песня аб цюльпанях", мульт 16.25 "Вечная вясна", т/ф 17.20 "...Раўняецца каханне" 17.45 "Крыжыкі-нулікі" 18.50 Спорт, спорт, спорт... 19.10 Вялікі фестываль 19.30 "Каміла, ці Нераскрыты таямніцы" 20.15 "Зоркі" італьянскай эстрады. Маціа Базар 20.40 "Дзеці", м/ф 21.05 Тэлемагасін 21.15 Тэлеслужба бяспекі 21.45 Спартыўныя навіны 22.05 Ваш стыль 22.10 "Іржа", м/ф, с. 1

АУТОРАК 11.10

Беларускае тэлебачанне
8.00 Раніца рэспублікі 8.10 Пад купалам Сусвету 8.20 Надвор'е 8.30 Пяць хвілін на жарты 8.40 "Адроджаная песня", канцэрт 9.00 Тэлебачанне — школе. Усходнія славяне на Беларусі ў IX—XII ст. 9.30 "Паласа Сімарона", с. 11 10.45 "Чацвёртае вымярэнне" 11.20 "Музыка дажджу", муз. фільм 12.00, 16.55 "Бімбат" 14.45 "Нов і К" топ-10 15.45 Тэлебачанне — школе. Аповесць Я. Коласа "Дрытва" 16.15 Гаспадар 17.15 Эканамікст 17.25 Навіны 17.35 Мост 18.05 Навіны (Віцебск) 18.20 Навіны ВВС 18.55 Футбол. Адборачны матч Алімпійскага турніру. Беларусь — Люксембург. У перапынку (19.45) — Калыханка 20.50 Кантакт 21.00 Панарама 21.35 Пяць хвілін на жарты 21.45 "Маё каханне, мой смутак" 22.45 Пад купалам Сусвету 22.55 НІКА 23.10 Надвор'е 23.20 Футбол. Чэмпіят Еўропы: Беларусь — Люксембург. Чвэрць гадзіны перад матчам

Канал "Астанкіна"

5.30, 7.00 Раніца 6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 17.50, 20.00, 22.50 Навіны 8.00 "Вайна гобатаў" 8.25 "Дзікая Роза" 9.00 Ты помніш, таварыш... 9.30 В.-А. Моцарт. Канцэрт для скрыпкі з аркестрам 15.00 Дамісолька 15.30 Сінема 16.50 Джэм 16.20 "Элен і рабыты. Прызнанне ў каханні" 16.50 Свет сёння 17.00 Па-за Крамлёўскай сцяной 17.40, 20.30 Надвор'е 17.45 Хто ёсць хто. Ю. Пілсудскі 18.00 Гадзіна пік 18.25 "Дзікая Роза" 18.55 Тэма 19.40 Добрай ночы, малышы! 20.40 З першых рук 20.50 Творчы вечар кампазітара І. Крутога 23.25 Палітра 23.50 Прэс-экспрэс

Канал "Расія"

6.30 Формула-730 7.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі 7.20 Патрабуюцца... патрабуюцца... 7.30 Час дзелавых людзей 8.00 Навіны АВС 8.25 Ранішні канцэрт 8.50 Без рэтушы 9.45 "К-2": "Фрак народа" 10.35 Тэлегазета 10.40 Сялянскае пытанне 15.20 "Пірацік востраў", м/ф (Аўстралія), с. 1 15.50 Там-там навіны 16.05 Свята кожны дзень 16.15 Новая лінія 16.55 Музыка на дэсерт 17.10 Бяспумныя лідэры 17.35 Парадак дня 18.00 Клуб 18.50 Ніхто не забыты 19.25 Падрабязнасці 19.35 "Цені", м/ф (ЗША) 21.25 Спяваюць драматычныя акцёры 22.20 Аўтаімгненне 22.25 Спартыўная карусель 22.30 "Барацьба тытраў", м/ф (ФРГ — Чэхаславакія), с. 2 20.10 Зоркі гавораць

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.30 Інфарм ТВ 12.10 "Лясныя казкі", мульт 12.25 "Нямецкая хваля" 13.00 Хуткая дапамога 13.35 "Каміла, ці Нераскрыты таямніцы" 14.25 Тэлемагасін 14.40 "Аспірожка: свята прыстапутка", м/ф 16.25 Чароўная лінія 16.40 "Пецыжыны трукі", мульт 17.00 "Нап сусед — Фінляндцы", д/ф 17.20 Паласатая музыка 17.40 "Там, дзе жыве Павудыныч" 17.55 Адкрываю для сабе Расію 18.50 Спорт, спорт, спорт... 19.10 Вялікі фестываль 19.30 "Каміла, ці Нераскрыты таямніцы" 20.15 Свет мастацтва 20.45 Музычны момант 21.10 Тэлемагасін 21.15 Тэлеслужба бяспекі 21.45 Спартыўныя навіны 22.05 Ваш стыль 22.10 "Іржа", с. 2

СЕРАДА 12.10

Беларускае тэлебачанне

8.00 Раніца рэспублікі 8.10 Эканамікст 8.20 Пад купалам Сусвету 8.30 Надвор'е 8.40 Пяць хвілін на жарты 8.50 "Шыварат-наыварат", мульт 9.00 Тэлебачанне — школе. Аповесць Я. Коласа "Дрытва" 9.30 "Маё каханне, мой смутак" 10.30 Аэробіка 11.00 Рок-айленд-шоу 12.00 "Прывіды ў замку Шпесарт", м/ф (Германія) 15.40 Відэама-навідэама 16.40 "Мост у будучыню" 17.10 "Бімбат" 17.30 Навіны 17.40 Клуб "Удача" 18.00 Навіны (Гомель) 18.15 Навіны ВВС 18.50 Футбол. Беларусь — Люксембург. 005 — Чвэрць гадзіны пасля матча 20.55 Калыханка 21.15 Панарама 21.50 Пяць хвілін на жарты 22.00 "Маё каханне, мой смутак" 23.00 Кантакт 23.05 Пад купалам Сусвету 23.15 "Крок": "Пяць зорак" 0.20 Надвор'е

Канал "Астанкіна"

5.30, 7.00 Раніца 6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 20.00, 22.50 Навіны 8.00 "Вайна гобатаў" 8.25 Мастак Е. Філатэаў 9.00 Клуб падарожнікаў 15.00 Паглядзі, паслухай 15.20 "Лягачы дом" 16.00 Камп'ютэр-хол 16.25 "Элен і рабыты. Джэмі" 16.50 Свет сёння 17.00 Кампанія "Мір" 17.30 Спявае З. Саткілава 17.40, 20.30 Надвор'е 17.45 Хто ёсць хто. Ж.-П. Сартр 17.55 Футбол. Расія — Сан-Марына. У перапынку (18.45) — Добрай ночы, малышы! 20.40 Сустрэча з А. Салжаніцыным 21.00 "Ступень да Парнаса" 21.20 "Пасажыр дажджу", м/ф (Францыя, Італія) 23.35 Аўта-шоу 23.50 Прэс-экспрэс

Канал "Расія"

6.30 Формула-730 7.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі 7.20 Патрабуюцца... патрабуюцца... 7.30 Час дзелавых людзей 8.00 Навіны АВС 8.25 Ранішні канцэрт 8.45 "Санта-Барбара", м/ф 9.35 Здарова жыцьцё 9.50 Паміці скульптара А. Комара 10.35 Тэлегазета 10.40 Сялянскае пытанне 15.20 Студыя "Рост" 15.50 Там-там навіны 16.05 Свята кожны дзень 16.05 Далёкі Усход 16.55 Людзі 17.10 Гаспадар 17.35 Звычайная справа 17.50 Фільм-прам'ер 18.05 Вапа права 18.20 "Зоркі" Амерыкі 19.25 Падрабязнасці 19.35 "Санта-Барбара" 20.30 Сам сабе рэжысёр 21.05 На палітычным Алімпіе 22.20 Аўтаімгненне 22.25 Спартыўная карусель 22.30 ЭКП 22.40 Антрэпрыза. М. Казакоў 23.30 Зоркі гавораць

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.30 Інфарм ТВ 12.10 Чароўная лінія 12.25 "Нямецкая хваля" 13.00 Хуткая дапамога 13.30 "Каміла, ці Нераскрыты таямніцы" 14.20 Мульціфільмы 14.50 "Заложніца", м/ф 16.20 "Музыка дажджу", муз. фільм 17.00 "Еўрапейскі калейдаскоп" 17.25 Спяваюць іграючы нахімаўцы 17.55 Гістарычныя альманах 18.50 Спорт, спорт, спорт... 19.10 Вялікі фестываль 19.30 "Каміла, ці Нераскрыты таямніцы" 20.25 Блэф-клуб 21.00 "Дзядуля і малыны барабанчык", м/ф 21.10 Тэлемагасін 21.15 Тэлеслужба бяспекі 21.45 Спартыўныя навіны 22.05 Ваш стыль 22.10 "Іржа", с. 3

ЧАЦВЕР 13.10

Беларускае тэлебачанне

8.10 Раніца рэспублікі 8.10 Пад купалам Сусвету 8.20 Надвор'е 8.30 Пяць хвілін на жарты 8.40 "Знахар", "Размовы на змяіных сцежках", н-т/ф 9.20 "Маё каханне, мой смутак" 10.20 Урокі здароўя 10.55 "Крок": "Пяць зорак" 11.45, 17.10 "Бімбат" 12.05 Канцэрт майстроў мастацтваў Кітая 15.40 Тэлебачанне — школе. Чалавек і свет 15.55 Міжнародны фестываль юрэйскай музыкі і танца 17.30 Навіны 17.40 Галасы беларускага замежжа. К. Акула 18.10 Навіны (Гродна) 18.25 Навіны ВВС 19.00 Зачытайце маё пісьмо... 19.05 Крымінальная хроніка 19.25 Эканамічная хваля 20.10 "Экспа-рэвю" 20.20 Пяць хвілін на жарты 20.30 Кантакт 20.35 Калыханка 21.00 Панарама 21.35 "Маё каханне, мой смутак" 22.35 Пад купалам Сусвету 22.45, 00.10 "Крок": "Формула", "Супермадэль-95" 00.20 Надвор'е 00.30 Хакей. "Цівалі" (Мінск) — "Хімік" (Васкрасенск)

Канал "Астанкіна"

5.30, 7.00 Раніца 6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 17.50, 20.00, 22.50 Навіны 8.00 "Вайна гобатаў" 8.25 "Дзікая Роза" 9.00 У свеце жывёл 9.40 Эскілыбы 15.00 Мульціфільмы 15.50 На балі ў Папалупкі 16.00 Тэт-а-тэт 16.20 "Элен і рабыты. Ноч, праведзеная разам" 16.45 Спявае ансамбль 16.50 Свет сёння 17.00 ...Да 16 і старэйшых 17.40, 20.30 Надвор'е 17.45 Хто ёсць хто. Л. Армстронг 18.00 Гадзіна пік 18.25 "Дзікая Роза" 18.55 "Сярэбраны шар" 19.40 Добрай ночы, малышы! 20.40 Маск-на—Крэмль 21.30 "Цішэй, басы", м/ф (Францыя) 23.15 Паззія Н. Іскрэні 23.50 Прэс-экспрэс

Канал "Расія"

6.30 Формула-730 7.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі 7.20 Патрабуюцца... патрабуюцца... 7.30 Час дзелавых людзей 8.00 Навіны АВС 8.25 Кліп-антракт 8.30 Паскалі 8.40 "Санта-Барбара" 9.30 Ваенны кур'ер 9.45 Зусім сакрэтна 10.35 Тэлегазета 10.40 Сялянскае пытанне 15.20 Студыя "Рост" 15.50 Там-там навіны 16.05 Свята кожны дзень 16.15 Новая лінія 16.55 Жывём і любім 17.10 Будні 17.55 У свеце аўта-і мотаспорту 18.25 Свая гульня 19.25 Падрабязнасці 19.35 "Санта-Барбара" 20.30 Шостае пачуццё 21.05 "К-2": "Ню" 22.20 Аўтаімгненне 22.25 Спартыўная карусель 22.30 ЭКП 22.40 Хто мы? 23.25 Зоркі гавораць

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.30 Інфарм ТВ 12.10 "Новая казка", мульт 12.25 "Нямецкая хваля" 13.00 Хуткая дапамога 13.30 Урок нямецкай мовы 13.45 "Баявы конік", мульт 13.55 "Лірычная песня", муз. фільм 14.45 "Ранняя жураўлі", м/ф 16.25 Чароўная лінія 16.45 "Як склаці казку", мульт 16.55 "Айгуль", канцэрт 17.25 Дзесяць пра звераных 17.55 БАМ. Поездзупамівай 18.50 Спорт, спорт, спорт... 19.10 Вялікі фестываль 19.30 "Балотная стрыт, ці Сродак супраць сексу", м/ф 20.55 Па ўсёй Расіі 21.10 Тэлемагасін 21.15 Тэлеслужба бяспекі 21.45 Спартыўныя навіны 22.05 Ваш стыль 22.10 "Вячэрні звон"

ПЯТНІЦА 14.10

Беларускае тэлебачанне

8.00 Раніца рэспублікі 8.10 Пад купалам Сусвету 8.20 Надвор'е 8.30 Пяць хвілін на жарты 8.40 "Прыдзвінскія забавы", канцэрт 9.00 Тэлебачанне — школе. Чалавек і свет 9.15 "Маё каханне, мой смутак" 10.15 Аўтапарк 10.35 "Прэзюмпцыя невінаватасці", м/ф 12.00, 17.15 "Бімбат" 12.20 "Казенны дом", м/ф 13.50 "Цярновы вянок для паэта". Да 80-годдзя Л. Случаніна-Шпакоўскага 16.25 "Тэлебачанне" 17.30 Навіны 17.40 "Кітайскі цырк", канцэрт 18.10 Навіны (Магілёў) 18.25 Навіны ВВС 19.00 Эканамікст 19.10 "Любачка — галубачка мая". Паміці Г. Рыжковай 20.10 "Тэлесябрына" 20.20 Пяць хвілін на жарты 20.30 Кантакт 20.35 Калыханка 21.00 Панарама 21.35 Вечар з кінарэжысёрам У. Матылем 22.25 "Жэня, Женечка і "Калоша", м/ф 23.50 Пад купалам Сусвету 24.00 Надвор'е

Канал "Астанкіна"

5.30, 7.00 Раніца 6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 17.50, 20.00, 22.50 Навіны 8.00 "Сарока" 8.20 "Дзікая Роза" 9.00 Дапамажы сабе сам 9.30 М. Равель. Сюіта з балета "Сон Фларыны" 15.00 "Кэтвізл" 16.00 Рок-урок 16.50 Свет сёння 17.00 Чалавек і закон 17.35 Дакументы і лёсы 17.45, 20.30 Надвор'е 18.00 Бамонд 18.20 "Дзікая Роза" 18.50 Поле цудаў 19.40 Добрай ночы, малышы! 20.40 Чалавек тыдня 21.00 "Вуліцы Сан-Францыска" 22.00 "Яны" 23.05 Музагляд 23.50 Прэс-экспрэс

Канал "Расія"

6.30 Формула-730 7.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі 7.20 Патрабуюцца... патрабуюцца... 7.30 Час дзелавых людзей 8.00 Навіны АВС 8.25 "Адроджаны звон", д/ф 8.35 Паскалі 8.45 "Санта-Барбара" 9.35 Сам сабе рэжысёр 10.05 "Возера лавы", д/ф (ЗША) 10.35 Тэлегазета 10.40 Сялянскае пытанне 15.20 Студыя "Рост" 15.50 Там-там навіны 16.05 Свята кожны дзень 16.15 Новая лінія 16.55 Дысней па пятніцах 17.55 "Санта-Барбара" 18.50 Пяць хвілін пра добрае жыццё 19.25 Падрабязнасці 19.35 "Мільярдэрка", м/ф (Францыя—Германія), с. 1 21.20 Кліп-антракт 21.25 "Гарадок" 22.20 Аўтаімгненне 22.25 Спартыўная карусель 22.30 Цішыня N 923.15 Зоркі гавораць 23.20 "Старыя пласцінкі"

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.30 Інфарм ТВ 12.10 Чароўная лінія 12.25 "Нямецкая хваля" 13.00 Хуткая дапамога 13.30 "Няхай жыве Сервац", мульт 14.45 "Балотная стрыт, ці Сродак супраць сексу", м/ф 16.10 Мульціфільмы 16.30 "Чакайце мяне, астравы", м/ф 17.35 Рознакаляровы сабака 17.55 Гістарычны альманах 18.50 Спорт, спорт, спорт... 19.10 Вялікі фестываль 19.30 "Дом кіно" прадстаўляе першую фільмы М. Міхалкова і С. Салаўёва 21.10 Тэлемагасін 21.15 Тэлеслужба бяспекі 21.45 Спартыўныя навіны 22.05 Ваш стыль 22.10 "Панча Вілья", м/ф (Іспанія)

СУБОТА 15.10

Беларускае тэлебачанне

8.00 Раніца рэспублікі 8.10 Эканамікст 8.20 Пад купалам Сусвету 8.30 Надвор'е 8.40 Пяць хвілін на жарты 8.50 "Жэня, Женечка і "Калоша", м/ф 10.15 Здароўе 10.45 Паказвае Гродна 11.45 "Лулэ — анёлківетак" 12.20 "Бімбат" 12.35 "Крыніцы", м/ф 14.10 "Між мінулым і будучым" 14.55 Хрысціянская праграма 15.25 Радавод 16.00 Хакей на траве. "Рытм" (Гродна) — "Камвольчык" (Мінск) 17.15 "Чарапашкі ніндзя" 17.40 Час нацыянальнага тэатра 18.45 "Падводныя лодкі — акулы са сталі", д/ф 19.15 "Нов і К" топ-10 20.15 Міжнародныя спартыўныя навіны 20.40 Калыханка 21.00 Панарама 21.35 Пяць хвілін на жарты 22.55 Пад купалам Сусвету 23.05 "Каскад" 23.25 Відэама-навідэама 0.25 Міні-футбол. "Будзаказ" (Мінск) — "Трансаш" (Магілёў)

Канал "Астанкіна"

6.30 Раніца дзелавога чалавека 7.15 Спортшанс 7.45 Словапастар 8.00 "Марафон-15" 8.30 Кампанія "Мір" 10.00 Ранішняя пошта 10.30 Я — жанчына 11.00 Без паўзы 11.10 Смак 11.25 Тайны Старой плошчы 11.50 "Дэстан майго юнацтва", м/ф 13.15 Лёс паэта. М. Ю. Лермантаў 13.50, 23.00 навіны 14.00 Дзялог у прамым эфіры 14.40 "Спасціжэнне дэмакратыі", д/ф 15.35 Служэнне муз не церпіць мітусні 16.05 "Жыццё запаркаў" 16.45 Брэйн-рынг 17.30 "Да і пасля..." 18.20 "Каманда ў капелішпах", м/ф нЗША, с. 1 19.40 Добрай ночы, малышы! 20.00 Навіны тлос 20.35, 21.10 Надвор'е 20.45 "Зігфельд. Мужчына і яго жанчыны", м/ф нЗША, с. 1 21.45 Матадор 22.40 Песня-94. У перапынку — Навіны, Надвор'е 23.40 "Два капітаны-два"

Канал "Расія"

7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Весткі 7.25 Мульці-пульці 7.45 Студыя "Рост" 8.15 Пілігрым 9.00 Парламенцкі тыдзень 9.45 Вінілавая джунглі 10.15 Зваротны адрас 11.00 "Кольцы Альмазора", м/ф 12.10 Спадарожнік Пільняк 12.40 Сялянскае пытанне 13.20 Дэ-факта 13.35 "Эдэра", м/ф (Італія), с. 3 14.35 Тэлеэрудыт 14.40 Кар'ера 15.25 XX стагоддзе ў кадры і па-за кадрам 16.10 Футбол без межаў 16.55 Футбол. "Дынама" — "Лакаматыў". У перапынку — Свята кожны дзень 18.50 Тэлеэрудыт 19.25 "Мільярдэрка", с. 2 21.05 Футбол. "Спартак" — "Жамчужына" 22.20 Аўтаімгненне 22.25 Спартыўная карусель 22.30 Праграма "А" 0.30 Зоркі гавораць

Санкт-Пецярбург

9.00 Рэлігійная праграма 9.30 "Казначэйша", опера 10.35 "Лувр. Эпоха аднаго музея", д/ф 11.45 Музыка на заказ 12.15 Чароўная лінія 12.30 "Бім, Бам, Бом і воўк", мульт 13.00 Хуткая дапамога 13.35 "Маскарад", м/ф 15.15 Я і мой сабака 15.35 "Марыяна першая" 16.00 "Мастакі з Балотні", "Жазефіна", т/ф 16.45 "Песні памяці маёй", канцэрт 17.05 Казка за казкай 17.40, 21.15 Уік-энд з дэтэктывам 18.10 Экспрэс-кіно 18.30, 21.30 Інфарм ТВ 18.55 "Тайнікі багатых адкрыццяў. М. Лермантаў", т/ф 19.10 Вялікі фестываль 19.30 "Страсці" 21.05 "Старадаўняя балада", мульт 21.50 Ваш стыль 21.55 Ю. Нагібін. "Заступніца"

НІДЗЕЛЯ 16.10

Беларускае тэлебачанне

8.00 Раніца рэспублікі 8.10 Пад купалам Сусвету 8.20 Пяць хвілін на жарты 8.30 Слова да чалавека 9.00 Беларускі тур 9.20 "Дым", с. 2 10.30 "Чарапашкі ніндзя" 10.55 Аэробіка 11.25 "АВС-клуб" у Амерыцы 11.40 MTV. Лепшыя хіты 12.10 Белыя і чорныя 12.40 Міні-футбол. "Эліта" (Мінск) — "Менск" (Мінск) 13.20 Вяскоўцы 13.50 "Вас выклікае Спартыўны" 15.00 "Я — клоун", спектакль 15.45 "Зорка з зоркаю гаворыць" 16.50 Праспект 17.20 "Тінес-шоу" 17.50 "Чарапашкі ніндзя" 18.15 Дзелавы веснік 18.30 Запрашаем на вячэру 19.45 Тэлекрама 20.00 Панарама 20.35 Калыханка 20.55 Пад купалам Сусвету 21.05 Пяць хвілін на жарты 21.20 "Пунсовы світанак", м/ф (Італія) 23.05 "Каралеўскае палыванне" 0.05 Камп'ютэрны палігон

Канал "Астанкіна"

7.15 Алімпійская раніца 7.50 Спортлато 8.00 Марафон-15 8.30 Раньня-раня 9.00 Палігон 9.30 Пакуль усе дома 10.00 Ранішняя зорка 10.50 Зямля людзей 11.20 Авіакасмічны салон 11.40 Спявае В. Гагоўцава 12.15 Эканаміка і рэформы 12.45 "Шпаргалка" з падарожнікам 13.00 "Падводная адзеся каманды Кусто" 13.50, 17.00, 22.50, 23.50 Навіны 14.00 "Стратэгія Перамогі", д/ф 14.55 Жывое дрэва рамэстваў 15.05 Клуб падарожнікаў 15.55 "Фарна-94" 16.30 Амерыка з М. Таратутама 17.15 Т

У КУБКА СТАЛАЯ ПРАПІСКА

Напрыканцы верасня ў Горадні прайшоў фінальны тур розыгрышу кубка Беларусі сярод жаночых каманд па хакею на траве.

Прыемна, што ў прэстыжным турніры ўзялі ўдзел восем калектываў. Сярод якіх першую скрыпку іграў шматвостны гарадзенскі ХК "Рытм". Менавіта хакеісткі "Рытму" не заставішы якіх-кольвешчанцаў, перамаглі сваіх малодшых саперніц з "Рытму-П" - 6:0, затым паклалі на лапаткі "Тэкстыльшчык-ВЕСТ-АС-КО" - 12:0 з Баранавічаў і "Тэкстыльшчык" з Воршы - 3:0, і выйшлі ў фінал, дзе іх саперніцамі нечакана апынуліся хакеісткі Вучылішча Алімпійскага рэзерву з Горадні, якія неспадзявана для спецыялістаў узялі верх над сталічным "Камунальнікам" - 3:2.

На жаль, сапраўднай барацьбы ў галоўнай гульні турніру не атрымалася. Лік 10:0 на карысць "Рытму" яскрава сведчыць аб суадносінах сілаў. У выніку, ганаровы трафэй трэці раз запар атрымаў прапіску ў Горадні.

Лепшымі ў нашай камандзе былі прызнаныя М.Русіна, С.Зуева, Н.Русіновіч, С.Карэліна.

Сёлета флагману беларускага хакею яшчэ дзевяццацца 13-15 кастрычніка паспрачацца ў Менску за чэмпіёнскі тытул з "Камунальнікам", "Тэкстыльшчыкам" (Ворша) і СДЮШАР (Горадня). Пасля чаго ХК "Рытм" чакаюць выступы ў міжнародных турнірах. Каб удала выступіць на міжнароднай арэне, нашым дзяўчатам трэба фундатары. Таму праз "Пагоню" кіраўніцтва ХК "Рытм" запрашае да ўдзелу усіх жадаючых фундаваць сродкі для развіцця спорту.

ПЕРАМОГА НА ВЫЕЗДЗЕ

Удала правялі выяздныя гульні ў адкрытым першынстве Расеі па хакею гольцы гарадзенскага "Нёмана". Беларускія хакеісты, выступаючы ў Аленегорску супраць мясцовага "Гарняка", нанеслі таму паражэнне з лікам

ПЛЁТКІ, СКАРГІ І ПРАКУРОРЫ

- Алё, рэдакцыя? Вас турбуе намеснік пракурора Ленінскага раёна Горадні Цімошчанка. Тут на вашу газету "Пагоня" скардзіцца ветэран Цітоў. Хацелася б сёе-тое ўдакладніць.

- Калі ласка, можаце атрымаць тлумачэнне зараз, па тэлефоне.

- Не, лепш вы зайдзіце да нас у пракуратуру на адрас Карбышава, 3, там і дадзіце паказанні.

Гэтая размова была ў пятніцу напрыканцы працоўнага дня. Панядзелкам раніцай я быў ужо ў пракуратуры. Чакаў нядоўга. Пётр Аляксандравіч Цімошчанка распытваў усё падрабязна, натаваў, што хацеў, перапытваў. Даў мне пачытаць заяву-скаргу таварыша Цітова.

НА ГАРАДЗЕНСКІХ ВУЛІЦАХ

(замалёўкі з натуры)

ЗЛОДЗЕІ

Дзье жанчыны папрасілі крамніцу адкрыць бутэльку мінеральнай вады. Пакаштаваўшы, аляна з іх з абурэннем прамовіла:

- Вось табе і калі ласка. А газу ў вадзе зусім няма.

Сяброўка ахвотна яе падтрымала:

- Так, даражэнькая, крадуць. Ну ўсё зараз крадуць...

ІНТЭЛІГЕНТ

Выкладчык цытуе студэнтам вынятку са школьнага сачынення: "Балконскі ляжачы пад блакітным небам Аўстэрліца і займаўся сажавальным..." Студэнты дружна зарагаталі. Праз хвіліну адзін з іх, заклёбваючыся сьмехам, успых вымавіў:

АДКАЗЫ НА КРЫЖАВАНКУ, ЗЬМЕШЧАНУЮ Ў N 30:

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 5.Артыкул. 7.Лагчына. 9.Аскет. 10.Яшчарка. 11.Матуз. 14.Кума. 15.Дуля. 17.Рампа. 21.Клеўрэт. 23.Скварка. 24.Асаднік. 25.Каравай. 26.Лексіка. 27.Гамонка. 28.Пракуда. 31.Дзяруга. 34.Атрад. 37.Блін. 38.Рунь.

"НЯМА ТАГО, ШТО РАНЬШ БЫЛО..."

Так калісьці, да сярэдзіны 70-х гадоў, глядаў куток на перакрываючыя вуліцы Сацыялістычнай і Ажэшкі ў Горадні, вядомы сярод моладзі таго часу як "біржа", месца традыцыйных сустрэч і прагулак. Але ўжо тады гарадзкім уладам стала цесна ў высотным будынку аблвыканкаму. "Перабудова" пахавала "біржу". Зараз яна ўяўляе пустое месца, няма тлуму, цішыня...

Здымак з фотаархіва ў. ВІДЭРКІ.

3:2. Гульня праз дзень у адказ завяршылася з лікам 2:2.

***

Гульні 11-га тура нацыянальнага чэмпіянату Рэспублікі Беларусь прынеслі станоўчыя вынікі для клубу Гарадзеншчыны. Лідзкі "Абрун" на сваім полі перайграў 1:0 рэчыцкі "Ведрыч", а "Нёман" з Горадні на выездзе адабраў ачко ў "Шахцёра" з Салігорска.

Г.Н.

На жаль, у сваёй заяве таварыш Цітоў усё пераблытаў. Напісаў зварот да дэпутатаў, дзе ў які раз абразіў дзяржаўныя сімболі нашай Беларусі. Ды яшчэ гэты бруд хацеў перадаць у форме загаду праз рэдакцыю народнаму дэпутату М.Маркевічу.

Паўтары гадзіны часу давялося страціць, пакуль усё патлумачыў шаноўнаму пракурору. Страчаны час, сустрэчы з людзьмі, што неабякава для рэпарцёра ў сэнсе рэпутацыі. Мне шкада свайго дарэмна змарнаванага часу. Але яго не шкада траціць на безпадстаўныя апеляцыі таварышу Цітову і намесніку пракуратуры.

Не туды скіроўваецца высілкі, паважаныя спадары Цітоў і Цімошчанка.

Г.АСТРОЎСКІ.

КРЫМІНАЛЬНАЯ ХРОНІКА

Крымінальны слупок па шкале грамадзкага жыцця Гарадзеншчыны зноў перавысіў лічбу 200, бо менавіта за мінулы тыдзень зарэгістравана 151 злачынства і 57 здарэнняў.

У іх ліку 9 цялесных пашкоджанняў, 3 згвалтаванні, 5 разбояў, 4 рабаванні, вымагальніцтва і 110 крадзяжоў.

У 32 дарожных аварыях 8 чалавек загінула і 29 паранена. Два ДТЗ - на сумленні нецвярозых вадзіцеляў.

За гэты ж час у вобласці адбыліся 2 пажары.

ЦЯЖКІЯ ЦЯЛЕСНЫЯ ПАШКОДЖАНЬНІ

Моцна "наехаў" раней судзімы жыхар Ліды Р. на свайго земляка, які збіраўся купіць у нідзе не працуючага Р. запчасткі.

Калі здзелка набліжалася да фіналу і здавалася, што 300 "зялёных" прыемна абцяжараць кішэню прадаўца, той чамусьці прыняў іншае рашэнне і, нечакана, ззаду, стукнуў пакупніка напільнікам па галаве.

Невядома, чым бы ўсё гэта скончылася, калі б на крых бацькі не прыбег яго дарослы сын. Удвох яны зьвязалі зламысьніка і даставілі Р. у міліцыю, дзе ён, праўда, доўга не затрымаўся, а быў тэрмінова шпіталізаваны, бо, напэўна, у напільніка і сапраўды два канцы.

ХУЛІГАНСТВЫ

Напэўна вырашыў "закасіць" пад супермэна вайсковец тэрміновай службы, які завітаў у "госьці" да 22-гадовай гарадзенкі з... "Калашніковым".

Ад непрыемнасьцей сяброўку вайскоўца вяртавала тое, што АКСУ быў без патронаў і таму "візі" скончыўся на парозе кватэры толькі напорыстым грукатам у дзверы.

СЕЗОННЫЯ ЗЛАЧЫНСТВЫ

Пачатак кастрычніка зноў адзначаны ростам крадзяжоў на лецішчах. На гэты раз першыя "ластаўкі" сезону з'явіліся на ўчастках каля турбазы "Нёман".

КРАДЗЯЖЫ

Няўдачай скончылася спроба нідзе не працуючага слонімчанца пакаштаваць на дармаўчыну моцных напояў. Верагодна, не ведаў злодзей, што крама "Віно-гарэлка" на вул. Чырвонаармейскай знаходзіцца пад пільным наглядам аб'яднаньня "Ахова". Вось і прыйшлося 19-гадоваму хлопцу назаўжды развітацца

АБ'ЯВА

Гісторыка-культурны клуб "Паходня" запрашае гарадзенцаў на свае паседжанні кожны чацьвер а 19-ай гадзіне ў памяшканьні гарадзкага Дома культуры.

Рада "Паходні".

НАРОДНЫ АЗДАРАЎЛЕНЧЫ ЦЭНТР

(вул.Болдзіна, 7)

У нас вы зможаце стала падтрымліваць жыццёвы тонус, загартоўваць арганізм, зьняць стому і падвысіць працаздольнасьць.

Спрадзек лазню называюць - народны лекар.

Запрашаем наведаць саўны на два, тры і пяць месцаў.

Саўны працуюць з 13.00 да 24.00. Ёсць мажлівасьць зрабіць папярэдняю замову па тэлефонах: 33-03-18, 33-99-37, 33-46-64, а таксама набыць абанемэнты на поўны квартал як за наяўны, так і безнаяўны разлік.

У лазьні працуюць жаночае і мужчынскае аддзяленьні з басейнам: чацьвер, пятніца - з 13.00 да 21.00; субота, нядзеля - з 9.00 да 21.00. У цэнтры можна карыстацца паслугамі масажыста, цырульніка, наведваць сальарый, зрабіць педыкюр.

Шчыра запрашаем у наш аздараўленчы цэнтр!

ВАМ ДАПАМОЖА ТЭЛЕФОН ДАВЕРУ

Калі у вас ёсць праблемы і няма нікога, хто б дапамог вам іх вырашыць, тэлефануйце па тэлефоне 45-47-95 штодня з 7 да 24 гадзінаў. Вас уважліва выслухаюць, падкажуць, дадуць параду і абавязкова дапамогуць.

амаль з дзьвума скрынкамі сьпітнага і часова - з воляю.

***

За мінулыя дні зноў пацярпелі ад злачынцаў аўтаамадары. Але калі ўверасні "модным" было здымаць вятравое шкло, то зараз злодзей пайшоў больш "музычны" - аматары магнітолаў. У выніку, чорны рынак магнітолаў павялічыўся на пяць адзінак.

РАЗЯВАЦТВЫ

Два кашалькі з 367 далярамі, 300 тысячамі "зайцоў" і 19 тысячамі расейскіх рублёў страціла за адзін дзень работніца гарадзенскага гатэля "Турыст". Яно і не дзіўна, калі ўлічыць, што кабінет пацярпелай быў адчынены амаль увесь працоўны дзень.

***

Яшчэ большы ўрон, ды ўсё ў "зялёных", нанесла настаўніца адной з гарадзенскіх школ.

Невядома, калі ўсё ж пацярпелая атрымае 3 тысячы даляраў, якія яна неабачліва дала ў доўг студэнцкі ўніверсітэта.

П'ЯНСТВА

Аб тым, што п'янства нярэдка даводзіць да бяды, сведчыць паведамленьне з Воранаўскага раёна. Там рабочыя ДРБУ-120 на падпітку, пад час язды на трактары, зваліўся з прычэпа Т-150 і прама... пад кола.

На шчасьце, здарэнне не закончылася трагедыяй - небарака шпіталізаваны і праходзіць курс лячэньня.

НІЗАСЬЦЬ

У морге вабласной бальніцы з трупам 11-гадовай дзяўчынкі ўкрадзены залатыя завушніцы.

Як кажуць, камянятары...

САМАГУБСТВЫ

Пік самагубстваў прыйшоўся на першыя дні месяца.

Так, 1-га кастрычніка прапраб мясцовага калгаса ў Астравецкім раёне скончыў з жыццём, стрэліўшы ў сэрца з палёўнічай стрэльбы.

Праз суткі, ужо ў Шчучыне, вадзіцель горгаза пад час сваркі з былою жонкай, у прысутнасьці малых дзяцей з мэтай самагубства ўдарыў сябе нажом у живот. Вынік лятальны.

У.ДАНІЛОВІЧ.

**КАФ
"БАЦЬКАЎШЧЫНА"**

- прапінгае зьдзяйсняць рэгулярныя рэйсы на мікрааўтобусах па маршруту Горадня-Беласток-Горадня, адпраўленьне з чыгуначнага вакзалу ў 5.00. Адпраўленьне з рынка ў Беластоку ў 15.00 (па бел. часу). Кошт білетаў Горадня-Беласток - 16500 рублёў, Горадня-Беласток-Горадня - 24500 рублёў. Мы забяром Вас з любога раёна г. Горадні;
- зьдзяйсняе продаж наўчараў у РП;
- вывучае попыт на фармаваньне шоп-тураў у Летува.

Мы чакаем Вас на вул.Савецкая, 10, п.1-а.
Даведкі па тэлефонах: 45-45-01, 45-29-59, 45-41-83.

пипигит

Турыстычная фірма "Піліграм" прапануе: адпачынак у Балгарыі, авіятуры ў Польшчу, а таксама пазьдкі аўтобусамі РАФ з Горадні да Беластоку кожны панядзелак.

Зьвяртацца на адрас:
РСФСР, г.Чэлябінск, тэл.: (8-35-12) 39-93-94, 39-93-62,
альбо Рэспубліка Беларусь, г.Горадня, вул.Савецкая, 10, КАФ "Бацькаўшчына", тэл.: 45-41-83, 45-29-59.

"ПАГОНЯ"

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

Заснавальнік:
культурна-асьветніцкі фонд
"БАЦЬКАЎШЧЫНА".

Адрас рэдакцыі: 230023, г.Горадня, вул.Дамініканская, 1.
Тэлефоны: 45-29-96, 45-41-83.
Газета выдаецца па пятніцах 4 разы на месяц.

Пры перадруку спасылка абавязкова.
Індэкс 63124. Ліцэнзія № 465.
Фотанабор, афсэты друк.
Гарадзенская вабласная ўзбуйненая друкарня: 230003, г.Горадня, вул.Паліграфістаў, 4.
Заказ 3952.
Тыраж 4592 асобнікаў.